

BYGGMESTEREN

FAGTIDSSKRIFT FOR BYGGEBRANSJEN | UTG. 0416 | WWW.BYGGMESTEREN.AS

Tøffere bolig finner du ikke

**Seriøsitets-
krav i lønns-
oppgjøret** s.14

**Priset for
3x meget
godt** s.16

**Suksess for
inkluderende
lederstil** s.26

UTFORDRING #12

BYGGE TERRASSE MED SKJULT INNFASTNING

Passer
spesielt godt til:
Kebony, malmfuru,
royalimpregnert virke,
varmebehandlet
virke og
sibirsk lerk

KLIKK HER
FOR MER INFO

Med HDS, ESSVEs nye system for montering, kan du enkelt skjule skruene i sidene på bordene. Til det bruker du et spesialtilpasset monteringsverktøy, samt bits. Skruene synes minimalt og gir like god forankring som ved tradisjonell montering. Verktøyet sørger for lik avstand mellom hvert terrassebord. Skruen er i syrefast stål, og gir holdbar montering over tid.

ESSVE

GET IT DONE

BYGGMESTEREN

NR. 04-2016 - ÅRGANG 90

Utgitt av Byggforlaget AS

Sørkedalsveien 9,

Pb. 5475 Majorstuen, 0305 Oslo

Telefaks: 23 08 75 50

E-post: post@byggmesteren.as

REDAKSJON

PER BJØRN LOTHERINGTON

ansvarlig redaktør

Direkte tlf: 23 08 75 72

E-post: pbl@byggmesteren.as

CHRISTOPHER KUNØ

webansvarlig

Direkte tlf: 23 08 75 69

E-post: ck@byggmesteren.as

FORSIDEFOTO: Per Bjørn Lotherington

REDAKSJONEN AVSLUTTET: 8. april

NESTE UTGIVELSE: 19. mai

ABONNEMENT / ANNONSER

ABONNEMENT

ÅSMUND HERFOSS

Direkte tlf: 23 08 75 78

E-post: aah@byggmesteren.as

ABONNEMENTSPRISER

Kr. 590,- pr. år. Medarbeidere/lærlinger/
studenter: kr. 360,- pr. år

ANNONSER

ANNE-GRETHER KROGDAHL

Direkte tlf: 23 08 75 70

E-post: agk@byggmesteren.as

ANNONSEFORMATER OG PRISER

Format (bredde x høyde) 4 farger

Oppslag (385x260 mm): 32.900,-

1/1 side (185x260 mm): 23.700,-

1/2 side (185x130/90x260 mm): 16.900,-

1/4 side (90x130/185x65 mm): 9.300,-

Bilag: 16.500 - 29.800,-

PRODUKSJON

GRAFISK UTFORMING: Almås Design

TRYKK: Zoom Grafisk

MEDLEM I FAGPRESSEN

Opplag: 5.823 (Fagpressens mediekontroll)

Antall lesere: 42.000 (tns Gallup)

Forbruker- og mediaundersøkelse 2008)

Mest lest i byggebransjen!

Ingen grunn til å skrubbe nå!

200 millioner kroner i skatter og avgifter kan ikke være god nok gevinst for kontrolletatene.

I storbyene Oslo, Bergen og Stavanger har flere etater fysisk satt seg sammen for å jobbe mot ulovligheter i arbeidslivet. Det formaliserte samarbeidet mellom skatteetaten, politi, Nav og arbeidstilsyn er banebrytende, men tvingende nødvendig. Ingen vet hvor omfattende kriminaliteten som de er satt til å bekjempe, er. Målt i penger, er det snakk om milliardbeløp som lures unna samfunnsregnskapet. Men det handler også om grov utnyttelse av arbeidskraft.

Nå foreligger den første årsrapporten fra de samarbeidende tilsynsmyndighetene i de tre byene. Den viser blant annet at det er skrevet ut skatter og avgifter for 200 millioner kroner som følge av kontroller i fjor. Det er dessuten gjennomført mange kontroller som har ført til stengte byggeplasser, bortviste firmaer og personer.

Men den viser også hvor frustrerende vanskelig det er å få has på dem som driver med ulovligheter. Firmaer som tas for noe ulovlig den ene dagen, blir borte i konkurs den neste – uten å gjøre opp for seg. Personene bak disse firmaene er likevel snare med å sette i gang under et nytt navn.

I årsrapporten gjøres det et poeng av at tilsynenes mål ikke nødvendigvis har vært å gjennomføre flest mulig kontroller, men å jobbe systematisk med å bruke felles opplysninger for å få kriminelle aktører ut av markedet. Det høres ut til å være riktig.

Etatene har i 2015 jobbet med spesiell oppmerksomhet rettet mot bygg og anleggsnæringen. Det har skjedd som en del av regjeringens strategi mot kriminalitet i arbeidsmarkedet.

Mange i byggenæringen hilser denne oppmerksomheten velkommen, og det er nok et unisont ønske om at denne typen samarbeid mellom kontrollmyndigheter må settes i gang i alle byer og steder. Så omfattende er det useriøse markedet.

Det er derfor med uro vi registrerer at det siste årets innsats rettet spesielt mot bygg og anlegg, neppe fortsetter i samme målestokk i år. «Bransjefokuset blir noe nedtonet i 2016», heter det i rapporten.

Det begrunnes med at de kriminelle sprer seg over flere bransjer og at det derfor er nødvendig å se på ulovlig aktivitet også i andre næringer.

Vi må derfor oppfordre til at «nedtoningen» i år blir midlertidig. Siste års fangst av 200 millioner kroner i skatter og avgifter, kan ikke være laurbær å hvile på for kontrolletatene.

PER BJØRN LOTHERINGTON ANSVARLIG REDAKTØR

STORT BOLIGBEHOV PÅ SVALBARD

Ny aktivitet innen forskning og naturbasert reiseliv skaper behov for flere boliger i det tidligere gruvesamfunnet på Spitsbergen. Farekartlegging er i gang etter snøskredet som kostet to menneskeliv og 11 boliger i desember. Planlegging av et nytt boligområde er kommet langt, forteller Marianne Aasen, sektorsjef for teknisk i Longyearbyen lokalstyre.

28

INNHOOLD

04/16

NYHETER

Samarbeid tar flere useriøse.....	6
Det haster med Kloke innkjøp.....	8
Mesterhus satser videre på rehabilitering.....	10
Systemhus oppfrisker Friske Hjem.....	12
Seriøsitetskrav også i lønnsoppgjøret.....	14
Priset for 3x meget godt.....	16
12 TEK-utredninger fant ikke besparelser.....	18
Block Berge Bygg vant Finansparken.....	20

REPORTASJER

Tøffere bolig finner du ikke.....	22
Bygger lag i laget.....	26
Stort boligbehov på Svalbard.....	28

TØMREREN

Stort og fort med grønt system.....	32
Løsninger for kompaktak med gitterbjelker av tre.....	36
Grindebygg og gammel laft for bygningsvernssenteret.....	38
Kledningskontrollen er her!.....	40
Produktnyheter.....	42

LAUG OG FORBUND

Samles om fag og verdier.....	46
Nå får de styreplass.....	46

KOMMENTARER

FIAs hjørne: Plan- og bygningsloven angår ingen – og oss alle.....	49
--	----

GRUNDIG SJEKK AV KLEDNINGEN

Stikkprøver av fuktinnhold og veiing av kledningsbord før og etter påført maling, er to av sjekkpunktene Aleksander Lundby i Treteknisk gjør når han er på kledningskontroll hos trelastprodusenter. Den frivillige kontrollordningen skal sørge for riktig kvalitet på kledning som stadig oftere leveres med grunning og maling.

40

STORT OG FORT MED GRØNT SYSTEM

På seks måneder reiser tømmerne i Per-Erik Østlie AS et nytt byggevarehus på 3.800 m² i Askim i Østfold. Det oppføres svært rasjonelt med elementer de selv produserer. Elementproduksjon var nytt for dem, men i løpet av ti arbeidsdager, produserte fem tømmerne 1.100 m² fullisolerte takelementer. Alle vegg-elementene gikk på 14 dager.

32

VERKTØY & FESTEMIDLER ROADSHOW 2016

Hold av dato for
bransjens råeste
VF Roadshow

TURNÉLISTE

- UNDERHOLDNING
- KONKURRANSE
MED PREMIER
- RÅ TILBUD
- GRILLING

Onsdag	25. mai	Montér Hamar
Fredag	27. mai	Optimera Proffsenter Sandmoen Trondheim
Onsdag	1. juni	Montér Gol
Fredag	3. juni	Montér Lillestrøm
Tirsdag	7. juni	Optimera Proffsenter Kristiansand
Onsdag	8. juni	Optimera Proffsenter Arendal
Fredag	10. juni	Montér Tønsberg
Tirsdag	14. juni	Optimera Proffsenter Sandnes
Onsdag	15. juni	Optimera Proffsenter Haugesund
Fredag	17. juni	Montér Askøy
Fredag	24. juni	Montér Halden

KLIKK HER
FOR MER INFO

Påmelding på optimera.no

/OPTIMERA/
optimera.no

Montér

NYHETER

Minstelønna opp i byggfagene

OSLO: Det blir ikke noe generelt tillegg etter årets sentrale forhandlinger for byggfagene, men minstelønna går opp til 193,60 i timen for faglærte.

Forhandlingsresultatet går nå ut til uravstemning i organisasjonen og resultatet skal foreligge innen 29. april, melder BNL.

– Oppgjøret har vært svært krevende, men vi er fornøyd med at vi har kommet til en enighet innenfor rammen av frontfaget, og unngått en konflikt, sier Siri Bergh, forhandlingsleder for BNL.

Les mer på: www.byggmesteren.as

Kontroll har avdekket mer alvorlige funn på private enn offentlige byggeplasser i Bergen. (Illustrasjonsfoto)

Samarbeid tar flere useriøse

200 millioner tilbake til samfunnet

OSLO: Over 200 millioner kroner i økte skatter og arbeidsgiveravgift i fjor, er blant resultatene etter at tilsyn og skattemyndigheter forente innsatsen mot arbeidslivskriminalitet i Oslo, Bergen og Stavanger.

AV **CHRISTOPHER KUNØE**
ck@byggmesteren.as

Det går fram av den første felles årsrapporten fra samarbeidet mellom Arbeidstilsynet, Nav, Politiet og skatteetaten i de tre byene.

En stor utfordring er fortsatt hver enkelt etats taushetsplikt. Derfor er det nå utarbeidet en veileder for informasjonsdeling i samarbeidet.

Mindre i bygg og anlegg

Handlingsplanen for 2015 ga føring om at proffmarkedet i bygg og anlegg skulle priorite-

res som felles innsatsområde, men det var også åpent for felles innsats i privatmarkedet og i andre bransjer, skriver etatene.

Hvorfor har man ikke sett dette i ROT-markedet?

Det er alvorlig kriminalitet også i privatmarkedet, men ut fra etatenes vurdering da planen ble lagt, foregår ikke dette i samme grad med tvang og organisert kriminalitet. I løpet av året har Stavanger likevel hatt mest aktivitet i privatmarkedet på grunn av den store aktiviteten i dette området. Det er kommet mange

tips og henvendelser om ulovlige forhold.

Mer for private

I Bergen er det er avdekket flere og mer alvorlige funn i bygg for private enn for proff. Likevel skriver etatene at bransjefokuset blir noe nedtonet i 2016 og at «erfaringen så langt viser at kriminelle aktører ofte har et bredt virksomhetsområde med nettverk og aktivitet innenfor ulike bransjer og områder.»

Tilsyn i byene

Samarbeidet i Bergen har kon-

sentrert seg om byggenæringen, både privat- og proffmarkedet. Her har det vært flere større aksjoner innen byggebransjen. Erfaringen derfra er at større aksjoner ikke er «den mest hensiktsmessige metode for å avdekke kriminalitet», og innsatsen rettes nå mot mindre og mer fokuserte aksjoner overfor kartlagte kriminelle nettverk og aktører.

I Oslo er det gjennomført fire store felles aksjoner. Samarbeidet har her vært avgrenset til proffmarkedet i bygg og anlegg, i tillegg til stein-

God vekst for BoligPartner

HAMAR: Boligkjeden BoligPartner hadde et sterkt år i fjor. Den bygde 673 nye boliger, en økning på 32 prosent, 13 prosent mer enn gjennomsnittet.

Omsetningen økte med 40 prosent, og driftsresultatet med 65 prosent. I fjor omsatte boligbyggeren for over 1 milliard kroner, og resultatet ble 36,5 millioner kroner.

– Vi er godt fornøyde med fjoråret totalt sett, sier Gunnar Wedvik, adminis-

trerende direktør i BoligPartner AS i en pressemelding.

– Resultatet har fulgt med omsetningsøkningen, men det er et stykke igjen før marginene er på ønsket nivå. Framtidsutsiktene er gode og vi forventer en fortsatt positiv utvikling i både omsetning og resultat i 2016, sier Wedvik.

BoligPartner AS består av 12 egeneide distriktskontorer og et tilknyttet forhandlernetverk med 44 forhandlere.

Boligtypen Lucca er en av BoligPartners populære modeller.

leggere/travellers. Etatene har påvist et så stort omfang av alvorlig arbeidsmarkeds kriminalitet og mange aktører at det derfor «har vært hensiktsmessig å avgrense aktiviteten».

I Oslo er det inngått flere samarbeidsavtaler med store utbyggere, i tillegg til Oslo kommune, der hensikten er at virksomhetens internkontroll skal sikre at useriøse aktører ikke slipper inn på byggeplassene.

Det er brukt en rekke tilsynsmåter, kontroller og reaksjoner. Veiledning er blitt brukt i en rekke tilfeller i byene der etatene vurderer det som viktig overfor entreprenører som har operert i gråsoner.

12 aksjoner

Oppsummert er resultatet 12 større aksjoner i hovedsak i bygg og anlegg. I alt er det kontrollert 1.500 virksomheter, 1.200 arbeidsplasser/byggeplasser og rundt 5.700 personer. I tillegg kommer mange enkeltkontroller som etatene ikke har spesifikke tall på.

Det er blitt til 80 bortvisninger fra arbeidsplasser etter politiloven og 27 utvisninger etter utlendingsloven. Etatene har forsøkt å rapportere på antall kriminelle aktører som de mener å ha stoppet gjennom samarbeidet.

24 kriminelle

Stavanger viser til 24 kriminelle aktører som har utnyttet et stort antall arbeidstakere. Noen sto bak flere kriminelle

virksomheter som har gått konkurs eller ikke er i drift. Dette er vanskelig å rapportere om da man vet at noen aktører raskt kan starte opp nye virksomheter i andres navn, men der samme bakmann driver foretaket.

Bergen rapporterer om stopping av tre aktører, men dette er først når hovedpersonen bak foretaket er blitt utvist fra Norge. Oslo rapporterer om fire aktører basert på konkursbegjæringene.

Etterberegninger og tillegg

Det er gjort store etterberegninger på merverdiavgift etter oppgavekontroll, og mange virksomheter er nektet registrert siden de opererer som uttaksledd, har falsk ID osv. Det er lagt tilleggsskatt i 188 av vedtakene og tilleggsavgift i 135 saker.

Etatene har anmeldt 19 saker, 11 innen bygg og anlegg. 27 store utbyggingsprosjekter er fulgt.

Hundrevis av stoppvetak

Arbeidstilsynet har gjennomført 5.239 tilsyn (av totalt ca. 18.000 tilsyn) der sosial dumping og arbeidslivskriminalitet har vært hovedtema for tilsynet. En stor andel er gjennomført som del av samarbeidet i Stavanger, Bergen og Oslo. Videre har etaten totalt gjennomført nærmere 2.500 tilsyn sammen med andre etater hvorav en stor andel er knyttet til samarbeidet med politiet, Skatteetaten og Nav.

Det er totalt gitt vedtak om stans som pressmiddel i ca. 400 tilsyn og vedtak om stans ved overhengende fare i 540 tilsyn. Arbeidstilsynet har totalt gitt 141 anmeldelser.

I Stavanger har Arbeidstilsynet gitt fire anmeldelser, mens i Bergen viser Arbeidstilsynet til åtte anmeldelser. Bergen viser til at de har gitt 31 vedtak om stans ved overhengende fare, Oslo har gitt 25 slike vedtak.

I Kristiansand, Trondheim og Tromsø/Bodø har etatene etablert seg eller er i ferd med å formalisere tverretatlige samarbeid. ☒

LES MER PÅ NETT:
WWW.BYGGMESTEREN.AS

Hele årsrapporten kan lastes ned på www.byggmesteren.as

BENDERS BETONGTAKSTEIN

DOBBELKRUM - ENKELKRUM - FLAT

Benders er Nordens største produsent av betongstein. Med over 50 års erfaring som produsent og leverandør har vi produkter tilpasset de Nordiske forhold. Vi tilbyr ett bredt utvalg av profiler, farger og overflater samt ett komplett tilbehørsprogram.

www.benders.no

Det haster med Kloke innkjøp

OSLO: - Andelen billig innleid arbeidskraft øker, sier byggmester Åsmund Østvold. Han advarer igjen Oslos politikere om at innføring av Kloke innkjøp er avgjørende for rekruttering og seriøs sysselsetting.

AV **CHRISTOPHER KUNØ**
ck@byggmesteren.as

På Oslo Håndverks- og Industriforenings årskonferanse for litt siden ga han Oslopolitikernes klar beskjed om at deres beslutning om Kloke innkjøp er på overtid.

– En undersøkelse Manifest tankesmie gjorde hos de fem største entreprenørene i Oslo, viste at 80 prosent av arbeidet blir utført av personell fra bemanningsbyråer, poengterte Østvold og så ned på politikerne i salen.

Utdanner 13 fagarbeidere i år

– Tallene fra årets inntak viser at det er 83 som har søkt byggefag og når vi vet at det er 16 prosent som fullfører, blir det 13 fagarbeidere av årets kull. Og da prater vi om alle byggefagene, sa Østvold.

– I min egen bedrift, Beto Bygg AS, har vi måttet gå ned fra 12 faglærte tømrere til åtte. Vi har nå tatt inn én lærling, i fjor hadde vi fire.

– Arbeidsledigheten i bygg er nå på 6,6 prosent, en økning på 15 prosent fra i fjor. Dette er en økning som på ingen måte gjenspeiler markedet. De gode lærebedriftene forvitrer, mener Østvold.

Store konsekvenser

Å skaffe flere lærebedrifter, er utfordrende i Oslo. Østvold tok utgangspunkt i vel 220 lærlinger i Oslo i dag. 42 av dem er i entreprenørbedriftene, 178 i mindre bygg- og tømrermesterfirmaer tilknyttet Oppføringskontoret for tømrerfaget. Det er imidlertid de større entreprenørbedriftene med den minste andelen lærlinger, som oftest blir brukt til Oslo

– Oslo kommune må skynde seg med å innføre kloke innkjøp, oppfordret styreleder i Byggmesterforbundet, Åsmund Østvold.

kommunes store prosjekter og rammeavtaler, poengterte Østvold.

Håper på et forslag i år

Til å svare hadde Oslo Håndverks- og Industriforening invitert finansbyrå Robert Steen (Ap) og tidligere finansbyrå Eirik Lae Solberg (H).

Steen gikk gjennom hvilke krav som ligger i Kloke innkjøp og som i dag anbefales av KS og BNL. Det gjelder blant

annet krav til språk, HMS-kort, andel ansatte og faglærte. Kommunen vurderer i tillegg krav som gjelder minstelønn, forbud mot kontant betaling og maksimalt to ledd inkludert hovedleverandør.

Så gjensto spørsmålet fra sal og ordstyrer: – Når innføres Kloke innkjøp?

– Vi tar sikte på å fremme Kloke innkjøp som en byråds-sak i løpet av våren, sa finansbyrå Robert Steen. ☒

Byggmester varslet om korrupsjonen

DRAMMEN: Åtte måneder før korrupsjonssaken brast, ringte byggmester Lars Einar Ulriksen byggesaksjefen i Drammen kommune to ganger.

Han hadde hatt i oppdrag å prosjektere en stor enebolig for en familie i Drammen. Men da tegningene var overdratt tiltakshaver, ble oppdraget overraskende trukket tilbake.

Ulriksen reagerte på flere

Boligen som Ulriksen tegnet og som senere ble kopiert av byggesaksbehandleren som er fengslet i saken. (Illustrasjon: Ulriksen Consulting)

forhold i saken og da han så sine byggetegninger i den nye byggesaken, ringte han byg-

gesaksjef Bjørn Tollef Swang. Men det ble aldri noen intern gjennomgang eller gransking.

Ulriksen ble ikke hørt, men tok heldigvis opp samtalen, skriver Drammens Tidende.

EKSPERT PÅ NORSKE FORHOLD

Norge er et krevende land. Barskt, værhardt og skiftende. Det finnes ingen snarveier når man bygger. Isolasjonsjobben må gjøres skikkelig – hver gang.

Metro Branding | Foto: JH studios

KLIKK HER
FOR MER INFO

**LAGES MED
RETURGLASS**

UTVIKLET FOR Å ISOLERE BEST

Siden 1935 har GLAVA® utviklet isolasjonsprodukter som sikrer komfort og lavt energiforbruk i norske bygg. GLAVA® er Norges mest brukte isolasjon – laget for å isolere best!

For norske forhold

Kjedeleder Raymond Myrland hadde gode hjelpere til å overrekke prisen Årets Mesterhusbedrift til Rune Andersen i Harald W. Andersen & Sønn AS i Tønsberg.

Mesterhus:

Satser videre på rehabilitering

GARDERMOEN: Mesterhus som har vært en av landets største boligbyggere i flere år, satser videre på rehabilitering. - Potensialet er stort og mulighetene mange om nybyggingen går ned, konstaterer kjedeleder Raymond Myrland.

AV **PER BJØRN LOTHERINGTON**
pbl@byggmesteren.as

Den store boligkjeden er allerede engasjert i energirehabilitering gjennom forskningsprosjektet SEOPP (Systematisk energioppgradering av småhus fra 1960 til 1990).

– Nå vil vi utvikle en nytt opplæringsprogram for medlemmene i samarbeid med Lavenergiprogrammet, sa Myrland da han åpnet Mesterhus' eget program på Mestergruppens konferanse midt mars.

Praktisk vinklet

Kurset skal blant annet bygge på de gode veiledningene som Lavenergiprogrammet har

utviklet og som er tilgjengelige på deres nettsider. Etter hvert som SEOPP publiserer

sine resultater, vil de bli tatt med i kursutarbeidelsen som foreløpig er i startfasen. Hvor

omfattende kurset blir, vurderer vi underveis, sier Myrland. Han legger vekt på at kurset skal være praktisk vinklet og gi klare svar på viktige problemstillinger.

Halvparten rehabiliterer

Halvparten av omsetningen i medlemsbedriftene handler om rehabilitering. Medlemmene som driver med dette til daglig, har allerede kompetanse på området, og vi må sørge for at de får riktig faglig påfyll. Andre som utelukkende har bygd nye boliger og leiligheter, vil derimot ha behov for mer omfattende kurs for å lære metoder og teknikker.

Myrland viser til at det er omkring 700.000 boliger som er bygd mellom 1960 og 1990. Mange av dem har et stort potensial for oppgradering. Det er også stor vilje blant folk til å bruke mye penger på rehabilitering.

Boligkjeden registrerer stor økning i medlemmenes byggevarekjøp gjennom Mestergruppen, og mye av denne veksten kan tilskrives rehabilitering. Det er også her veksten vil komme framover, sa kjedelederen.

Pangstart på året

Både salg og igangsetting av nye boliger går svært godt i Mesterhus.

– Jeg har aldri sett bedre

For andre år på rad ble NorDan årets leverandør i Mesterhus og Systemhus: (f.v.) Ove Melund, Robert Withbro, Arne Martin Høstfet, Lisbeth Otterness fra NorDan, Einar Mørland og Tore Åsen, Byggeriet.

Konsernsjef Mikkel Sandvik og Mesterhusmedlem Rune W. Andersen takket Raymond Myrland for åtte år som kjedeleder.

Hege Anker-Jensen, Weber, presenterer nye produkter for (f.v.) Bernt Halvor Larsen, Petter Arne Aarseth, Kjell Fylling og Lars Inge Larsen.

start på året. Selv om det går trått i Rogaland, er det god utvikling andre steder i landet. Igangsettingen økte fra 94 enheter i januar i fjor til 472 i januar i år, og salget økte fra 125 til 466, sa Myrland.

Han la til at kjedens medlemmer henger godt med og bygger stadig flere leiligheter som nå er boligtypen med størst økning i markedet.

Totalt hadde kjeden en ordresreserve på 1 milliard kroner ved inngangen til dette året.

Siste som kjedeleder

Denne konferansen ble den siste for Raymond Myrland som kjedeleder i Mesterhus. Etter åtte år i ledelsen, går han over til en nyopprettet stilling som regiondirektør i

Mestergruppen. Under festmiddagen ble han hedret av konsernsjef Mikkel Sandvik og Rune W. Andersen på vegne av medlemmene. De roste begge Myrland for resultatene han har oppnådd gjennom åra han har ledet kjeden.

Myrland blir sittende i lederstolen til etterfølgeren er på plass. ☒

LES MER PÅ NETT:
WWW.BYGGMESTEREN.AS

Endelig til topps hos Mesterhus

Gode selgere solgte best igjen

Kontroller virker på lastebil

OSLO: Samferdselsminister Ketil Solvik-Olsen har funnet oppskriften for å få flere til å følge regelverket i lastebilnæringen: Økt antall kontroller.

Det samme har byggenæringen sagt er nødvendig for å få bukt med useriøse aktører, men den blir ikke hørt. I byggenæringen foregår kontrollene stort sett på kontorer. Det er papirene som blir gjennomgått, tilsyn foregår sjelden på pågående arbeid på byggeplass.

I lastebilnæringen derimot, «har strengere regelverk og flere kontroller sendt et klart signal til lastebilnæringen» konstaterer samferdselsministeren i en pressemelding.

– Standarden på kjøretøyene går opp, og vi ser nå en klar nedgang i antall kjøretøy som får bruksforbud. Det viser at de tiltakene vi har satt i verk nytter, sier samferdselsminister Ketil Solvik-Olsen.

Foto: Shutterstock

BENDERS TEGLTAKSTEIN HANSA - TVILLING - PIANO

Høy kvalitet, pent utseende og enkel legging gjør at du som håndverker kan levere ett produkt til dine kunder som gir store fordeler. Med 30 års garanti og ett produkt som har den kvalitet og det utseende som man forventer av Tegltakstein gjør vi valget enklere. Alle typer fåes i ett bredt utvalg av overflater og farger, både i Naturell, Engobert og Glasert.

www.benders.no

Oppfrisker Friske Hjem

GARDERMOEN: Vel 25 år etter at Systemhus begynte å satse på inn klima i boliger, må Friske Hjem-konseptet friskes opp. Kjeden er ikke lenger alene om inn klima-tiltakene.

AV **PER BJØRN LOTHERINGTON**
pbl@byggmesteren.as

– Vi var først ute med balansert ventilasjon og sentralstøvsugere som en del av Friske Hjem-konseptet. Vi var påpasselige med inn klimavennlige materialer, og rene byggeplasser. Nå kan alle levere det, konstaterte driftssjef Knut Skjemstad da han presenterte satsingen for Systemhusforhandlerne. Det skjedde under Mestergruppens konferanse midt i mars.

Innemiljøet er utsatt

– Selv om mange leverer hus med ventilasjon og sentralstøvsuger, blir innemiljøet enda mer utsatt med dagens byggemåter. Vi er mer sårbare for feil og for nedbør under bygging når veggene blir tykkere og eventuell fukt trenger lengre tid på å tørke, poengterte han.

– Vi ser også at astma er stadig mer utbredt. Det er den kroniske sykdommen som øker mest blant barn og unge, la han til.

Kurser inn klimaveiledere

Systemhus har fornyet avtalen med Astma og allergiforbundet, og vil starte en ny runde med kurs for ansatte hos forhandlerne. Det gjelder alle ledd: selgere, prosjekterere og tømrere på byggeplassene.

– Markedsføring med Friske Hjem vil forplikte, og her må

– Vi går i gang med det samme, men innser at det vil ta lang tid før alle forhandlerne og ansatte er oppdatert på Friske Hjem-løsningene, sier kjedeleder Trond Lie (t.h.) og driftssjef Knut Skjemstad.

det gjøres riktig for å leve opp til dette merket, understreket Skjemstad.

Tar hensyn til sol og lys

Han listet opp flere forhold man må ta hensyn til for å oppfylle Friske Hjem-kravene: I planleggingen må hus plas-

seres så sol- og lysforholdene blir de gunstigste. I planløsningen må det legges til rette for enkelt renhold, med god plassering av våtsoner og skittensoner, kjøkken- og garderober skal må være takhøye. Dessuten kan ikke husene ha kryperom!

Fjerne avfallet selv

På byggeplassene må det holdes ryddig og reint. Alle må rydde sitt eget avfall, byggherren får ikke gjøre det som egeninnsats. Dessuten må det støvsuges regelmessig, alltid før del- eller hel overtakelse, og alltid før hulrom tettes.

Skjemstad er overbevist om at kundene vil legge positivt merke til ryddige og rene byggeplasser, og slike rutiner blir slett ikke bare kostnader. Han mener tømrerlagene oppnår økt produksjon og dermed bedre akkorder når de rydder og holder reint på byggeplassene. Rydding gir kontroll med materialbruken og reduserer svinn, understreker han.

I gang med det samme

– Startskuddet for den nye satsingen er gått nå, og vi vil snart tilby kurs i samarbeid

Brødrene Aursnes fra Sykkylven på Sunnmøre ble kåret til Årets Systemhusforhandler. Alle firmaets deltakere var med og mottok prisen Årets Systemhusforhandler: (f.v.) Kjedeleder Trond Lie, Kristian Moe, Petter Andre Aursnes, Knut Henning Aursnes, Arild Gjelstenli, Kristian Melseth, Martin Blindheim og Vegard Kaland.

FAKTA

SYSTEMHUS

Landets eldste boligkjede, etablert i 1967. Eid av Mestergruppen. 82 forhandlere rundt om i landet. Åttende største boligbygger i 2015 med 804 boliger etter en vekst på 23 prosent.

med Astma- og allergiforbundet, sier kjedeleder Trond Lie.

Han mener det nødvendigvis må ta tid før alle forhandlere og deres ansatte er helt oppdatert på det nye konseptet. Men sier det blir en viktig satsing framover. ☒

Systemhus deler årlig ut pris til beste tømmer hos forhandlerne. I år var det 27 år gamle Gunnar Valsson som fikk «Ørneblikk-prisen», den ble overrakt av Knut Skjemstad.

- Krever kjøling

Solskjerming og andre tiltak for å forhindre overoppheating, er noe av det en må passe på i det nye Friske Hjem-konseptet.

– Det er med god grunn, mener Ida Bryn dr.ing. og avdelingsleder i rådgivende ingeniør Erichsen & Horgen. Hun holdt foredrag for Systemhusforhandlerne på konferansen.

– Det kommer rettssaker nå hvor boligkjøpere krever erstatning for at de ikke får tilstrekkelig dagslys eller at det blir for varmt inne, sa hun.

Nå bygges det så tett i byene at sollyset blir svært begrenset i enkelte leiligh-

Ida Bryn er dr. ingeniør og avdelingsleder i Erichsen & Horgen rådgivende ingeniører. (Foto: Ronny Nilsen, Systemhus)

heter. Tykke vegger, små vindusåpninger og store balkonger i etasjene over, kan også begrense dagslyset.

– Kunder kjenner til forskriftskravet om 2 % dagslysfaktor, og tar dette til retten om det ikke er oppfylt i leiligheten deres, advarte hun.

Bryn minnet videre om at det elektriske utstyret vi har i boligene nå, avgir mye varme. Store TV-skjermer, PC-er og kjøleskap, er varmekilder som må regnes med. Er leiligheten liten, og den også får inn mye sollys, kan den fort bli overopphetet. Sånt blir det også rettssaker av. Kundene forlanger solskjerming for å unngå overoppheating, sa hun.

KLIKK HER
FOR MER INFO

Limtre

S-bjelken

– den optimale bjelken for sperrer og bjelkelag

S-bjelken er hel ved! Den har et svært allsidig bruksområde, kan leveres både som rettkapp og komplette, bearbejdede løsninger og fås i dimensjoner fra 48x200 mm til 48x 450 mm. Den tar lange spenn, er enkel å feste i og er rask å montere. Man benytter standard isolasjon, og kantbjelker sørger for bæring over vinduer og dører.

Les mer på moelven.no eller ring 06123

MOELVEN®

Seriøsitetskrav også i lønnsoppgjøret

OSLO: Før Byggenæringens Landsforening og Fellesforbundet kom til enighet i lønnsoppgjøret i begynnelsen av april, ble de enige om å gjenta sine seriøsitetskrav til regjeringen.

I et felles brev til statsministeren understreker de behovet for en skjerpet innsats for et seriøst arbeidsliv.

– Næringen er i en kritisk situasjon, og det kreves grep som går langt ut over det vi som tariffparter kan løse alene, heter det i brevet.

Kommunalminister Jan Tore Sanner ser alvor, og svarte allerede samme kveld med å love en utredning uka etter.

Må kreve fagbrev

Partene etterlyser verktøy som kan sikre en seriøs bygge- og anleggsnæring. De viser til utredningen «Enkelt å være seriøs» som de begge medvirket til.

Byggenæringen og Fellesforbundet går sammen om å kreve tiltak mot useriøse slik de gjorde da «Enkelt å være seriøs» ble overrakt kommunalministeren.

De ber om at regjeringen så snart som mulig innfører Modul 2 i ny sentral godkjenning og en registreringsordning for arbeid på eiendom.

Modul 2 stiller krav til fagbrev hos dem som skal utføre arbeid innenfor bygg og anlegg. Dette sammen med registreringsordningen er viktig for det private ROT-markedet (rehabilitering, ombygging og tilbygg).

Begge forslagene er deler av «Enkelt å være seriøs» som

regjeringen ennå ikke har villet innføre.

Utredning til uka

I svaret skriver kommunalminister Sanner at departementet utreder «egne virkemidler for å vise seriøsitet, der også modul 2 inngår» og at en utredning om dette skulle være klar uka etter. – Så snart den foreligger, vil vi vurdere hvilke virkemidler som er best egnet til å fremme seriøsitet i ROT-markedet, skriver han. ☒

Fortsatt laveste pris som vinner

OSLO: Laveste pris er fortsatt viktigste tildelsingskriterium i byggenæringen. Får det fortsette, kan det gå på rekrutteringen og kompetansen løs, advarer Byggenæringens Landsforening (BNL).

I framtidsbarometeret 2016 som BNL presenterte i Oslo i begynnelsen av mars, sier 67 prosent av bedriftene at pris «svært ofte» eller «alltid» vinner fram som det viktigste tildelsingskriteriet.

– I et europeisk marked der tilgangen til billig arbeidskraft er nesten ubegrenset, er dette noe som bør vekke myndighetene, kommenterer Jon Sandnes, administrerende direktør i BNL.

– Det skal bygges for opp mot 1.000 milliarder fram mot 2040, og da er det svært viktig å holde på kompetanse og arbeidskraft, sier Jon Sandnes.

Prosjekter for 1 milliard med egne ansatte

TRONDHEIM: I løpet av få uker i mars, sikret Skanska Bygg Trondheim seg fire nye byggeprosjekter med en samlet kontraktsverdi på over 1 milliard kroner.

Konsernet regner med å bygge med egne ansatte og underentreprenører selv om framdriftsplanene er tøffe.

De fire prosjektene er Heimdal Videregående Skole,

Torgkvartalet Kjøpesenter, Boligprosjektet Elvebredden og kontorprosjektet Dora. Skolen skal stå ferdig til skolestart i 2018, mens de andre byggene skal ferdigstilles sommeren eller i løpet av høsten neste år.

– Skanska Bygg Trondheim er en av de største byggregionene våre med 250 ansatte og 150 av dem er fagarbeidere. Vi har kapasitet til å levere alt

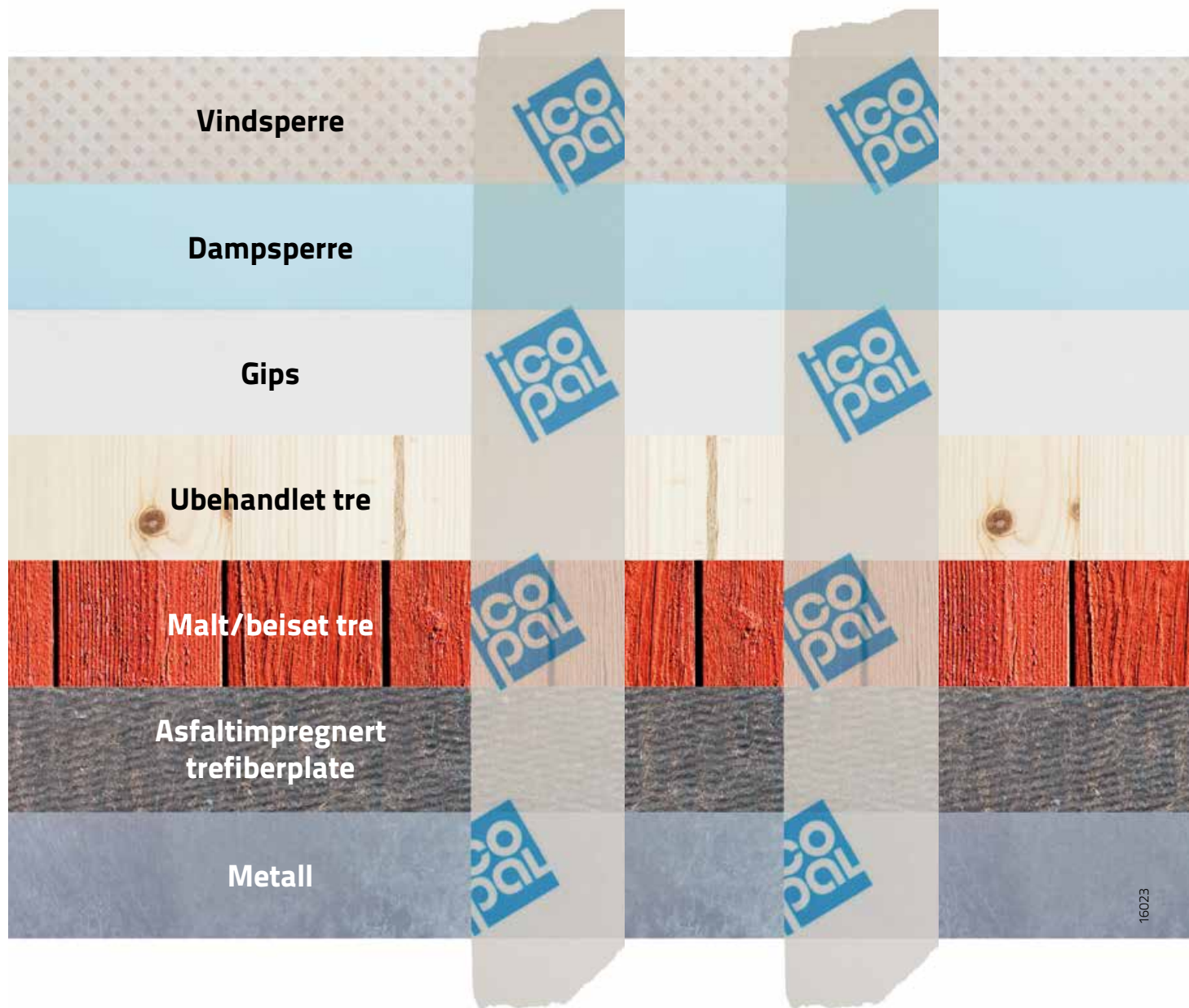
Torgkvartalet kjøpesenter i Stjørdal er ett av de fire store prosjektene.

dette, og mer til, sier Geir Nordal Linge, kommunikasjonssjef Skanska Norge AS.

Han sier prosjektene vil bli bygd som konsernet pleier, med en kombinasjon av egne ansatte og underentreprenører. Det er ikke behov for å ansette flere.

Heftige egenskaper

- én tape til mange tetteformål

Icopal Universaltape er utviklet for å fungere til alle slags tetteformål. Den hefter på de aller fleste underlag og gjør jobben enklere for deg. Når du kun har én tape å forholde deg til, blir det umulig å velge feil!

Icopal Universaltape har teknisk godkjenning fra SINTEF Byggforsk.

Icopal Universaltape leveres i breddene 50, 70 og 100 mm med delt avrivningsfolie, og 50 mm med hel avrivningsfolie.

www.icopal.no

KLIKK HER
FOR MER INFO

Priset for 3x meget godt

EIDSVOLL: Bestått meget godt til tre lærlinger i samme firma i høst. Det har Byggmester Morten Andersen AS nå fått opplæringspris for.

AV **PER BJØRN LOTHERINGTON**
pbl@byggmesteren.as

De gode prøveresultatene var likevel bare en del av begrunnelsen for prisen som ble tildelt av Byggmesterforbundet Oslo på årsmøtet før påske.

I begrunnelsen trekker styret i lokalforeningen fram hvordan Morten Andersen sørger for at lærlingene får en god og variert opplæring, følger dem nøye opp og forlanger mye av dem. Det poengteres at lederen arbeider tett med lærlingene og framstår som et godt forbilde for dem. Både svenner og lærlinger trives godt i bedriften, blant annet

Den ferske svennen Martin Finstad er nøye når han tetter med teip rundt vinduene.

fordi den har en del sosiale tiltak som også lærlingene involveres i. Slik er bedriften også et forbilde for andre bedrifter, heter det i begrunnelsen.

God hjelp i opplæringskontor

– Helt siden 2000 har jeg hatt lærlinger, vanligvis er det én ny i året. Lærlingene har jeg alltid gjennom Opplæringskontoret for tømmerfaget i Oslo. Opplæringskontoret har vært til god hjelp, uten dem ville jeg ikke klart å følge opp lærlingene så godt, sier han.

– Opplæringskontoret sørger for undervisning i bransjelære og har også utarbeidet opplæringspermen som følges nøye. Lærlingene må vise den fram i halvårsmøter og vi minner dem også på den i mellomtida. Dessuten fører de logg og timelister hver dag, så det er lett å holde oversikt over hva de har jobbet med, sier Andersen.

Stadig med

Andersen eier og driver firmaet med totalt åtte ansatte, og har store deler av arbeidsuka si ute på byggeplassene. Han

er selv instruktør for lærlingene, og har støtte i baser og svenner når det trengs.

– Det viktigste er å være tett på så de kan spørre om det er noe, men vi må også gi dem ansvar slik at de blir selvstendige, sier Andersen.

– Det er lov å gjøre feil?

– Ja, det er lov, og det er mye å lære når feil må gjøres om, sier han.

Nybakt svenn Martin Finstad og første års lærling Sindre Klausen bekrefter dette: – Gjør vi feil, må det gjøres om, og er han stressa, kan han vel gi en hissig beskjed, men han blir alltid blid igjen rett etterpå! sier de.

Prøvd før

Martin Finstad gikk i lære i

– Jeg jobber gjerne med lærlingene så de kan spørre når det er noe, sier Morten Andersen sammen med lærling Sindre Klausen.

en annen bedrift i snaut et år, før han ble flyttet til Morten Andersen. Han er den ene av de tre som fikk beste karakter på svenneprøven i høst.

– Jeg fikk en prøve som jeg klarte godt, slår han fast.

– Det var flere ting jeg skulle gjøre, blant annet legge panelplater i et rom, føre ut et vindu i det samme rommet, sette inn ei boddør, og liste rundt den.

Med til prøven hørte det også å planlegge og dokumentere hva han skulle gjøre, hvilke verktøy han ville trenge, beregne materialer og tidsbruk.

FAKTA

BYGGMESTER MORTEN ANDERSEN AS, EIDSVOLL

Etablert i 1992. Sju ansatte tømmerere og lærlinger i tillegg til daglig leder. Bygger nye boliger og rehabiliterer i Eidsvoll og nabo-kommunene.

Omsatte for ca. 8 millioner kroner i 2015.

Eier Jamo Eiendom sammen med Eiendomsservice Øst.

Medlem i Byggmesterforbundet.

– Prøven gikk greit, og jeg hadde nok en fordel av at Morten hadde arrangert en prøve for meg på forhånd. Dermed visste jeg mer om hva jeg gikk til, sier Martin.

Morten Andersen legger til at han alltid har en prøve for lærlingene på forhånd. Det er gjerne deler av en svenneprøve, og er nok til at lærlingen får vist at han kan legge opp arbeidet for seg selv.

Dermed vet lærlingen hva som venter, og de kan senke skuldrene, selv om de fortsatt vil ha nerver når selve prøven kommer.

– Men det er bare bra. Litt kiling i magen bidrar bare til at de skjerper seg, mener Andersen.

Lærer lettere

– Å gå i lære i bedrift, gir en helt annen læreopplevelse enn på skolen, mener første års lærling Sindre Klausen.

– Det er helt OK å lære det enkleste på skolen, men jeg lærer raskere på byggeplass. Det kreves et annet tempo enn på skolen, men det kan jeg venne meg til. Det handler om å gjøre ting riktig selv om det går fort. ☒

Styreleder Kjetil Falck (t.v.) og daglig leder Kjell Jensen ved Opplæringskontoret for Byggfagene i Aust-Agder sammen med vinneren, Per Kristian Topstad Borge.

Glad prisvinner

ARENDAL: – Det er gøy å bli lagt merke til, sier en glad tømrer Per Kristian Topstad Borge. Han er som den første kåret til «Årets lærling» av Opplæringskontoret for byggfagene i Aust-Agder.

AV **STEIN BAY STYRVOLD**
post@byggmesteren.as

Det var første gang opplæringskontoret delte ut denne prisen. Per Kristian Topstad Borge fikk den spesielle æren fordi han har et høyt faglig nivå og utfører håndverket på en svært god måte, sa daglig leder Kjell Jensen i Opplæringskontoret ved overrekkelsen.

Han la til at Topstad Borge fikk karakteren «Bestått meget godt» på svenneprøven, at han er høflig, aldri sier nei

og heller ikke synes at noe er kjedelig.

Glad i lafting

Den ferske tømrersvennen satser på lafting og har startet eget firma der han skal drive med lafting ved siden av jobben han har i Byggefirma Thorvald Hansen AS, hvor han gikk i lære.

Det er lafting og gamle byggeteknikker han er mest interessert i. Han har likt å tømre siden han var gutt og var med vaktmesterfaren på jobb. ☒

INSTANT

Nye stillasregler?

KLIKK HER
FOR MER INFO

Ta stillaskurs på nett i dag. Våre kurs er i samsvar med de nye forskriftene.

Besøk oss på
www.instantkurs.no

12 TEK-utredninger fant ikke besparelser

OSLO: - Klargjøring og forenkling av bygge-reglene vil være det beste kostnadsbesparende tiltaket i nye tekniske forskrifter.

Det konstaterer prosjektleder Vidar Stenstad i Direktoratet for byggkvalitet (Dibk). I forberedelsene til nye tekniske forskrifter, er ikke mindre enn 12 utredninger levert uten at noen av dem kan peke på mulige besparelser i byggekostnadene.

Dibk bestilte utredningene og ba utrederne om å prioritere endringer som kunne gi besparelser i byggekostnadene.

– Ingen av forslagene vil gi store besparelser i byggekostnadene, fastslo prosjektleder Stenstad da utredningene ble presentert i Oslo i slutten av mars.

Heis gir økt verdi

Ett av punktene som er utredet, og hvor det tilsynelatende ikke vil være kostnadsbesparelser å hente, er

kravet til heis i bygninger med over tre etasjer. Dibk ville vite hvilke besparelser lemping på det kravet kunne føre til. Proba samfunnsanalyse svarte med å peke på at brukere mener heis er et gode og heis gir boliger økt markedsverdi. I noen tilfeller vil markedsverdien øke med det dobbelte av investeringskostnaden. I utredningen vises det til at heis kan bety en ekstra kostnad per leilighet på 60.000 kroner og en årlig driftskostnad på 3.000. Men markedsverdien for samme leiligheter ville stige med 125.000, har analyseselskapet funnet ut.

Utsyn påvirker bokvaliteten

Det samme selskapet skulle også vurdere virkningene av å lempe på kravet om utsyn og dagslys i bygninger.

Analysen konkluderer med at utsyn og dagslys er to goder ved boliger og andre bygninger som brukerne vet å sette pris på. Arkitektene advarer også mot å endre dagens regler fordi de støtter opp om god utforming av boliger.

Kostnadene ved heis i boliger er langt lavere enn den økte markedsverdien som følger med, viser en utredning.

På høring snart?

Dibk kaller de nye tekniske forskriftene TEK 17 fordi de er ment å gjelde fra neste år. Hva Dibk selv mener om det som kommer fram i utredningene, skal kommunaldepartementet være den første til å høre. Det blir så opp til departementet å sende endringsforslagene på høring.

Når det skjer, er det ingen som vet i dag. ☒

MER Å LESE HOS DIBK

De 12 utredningene er lagt fram i rapporter som kan lastes ned på egen nettside hos Dibk. <http://dibk.no/no/byggeregler/tek17>

Endelig forlenges permitterings-reglene

OSLO: Som en del av lønnsoppgjøret, har regjeringen endelig gått med på forlenge permitteringstida til 52 uker igjen.

Den har tidligere reversert egen beslutning om hvor mange dager bedriftene skal dekke kostnadene ved permittering. Den var 10 dager før statsbudsjettet for 2014, men ble økt til 20 dager i det budsjettet, før den i fjor igjen ble redusert til 10 dager.

Nå går også regjeringen med på at permitteringstida skal være et helt år, etter at den ble kuttet til 30 uker i statsbudsjettet for 2014.

I svar til partene i frontlagene, lover regjeringen at den vil foreslå i revidert nasjonalbudsjett på forsommeren å utvide permitteringsordningen til 52 uker.

Ut med permen, inn med boligmappa

OSLO: Mestergruppen og Boligmappa.no inngår en langsiktig samarbeidsavtale.

Boligmappa.no er en tjeneste som samler offentlig informasjon om en bolig sammen med dokumentasjon fra kvalifiserte håndverkere og det boligeier selv legger inn.

– Boligpermen som følger med en ny bolig i dag, har mer eller mindre vært den samme

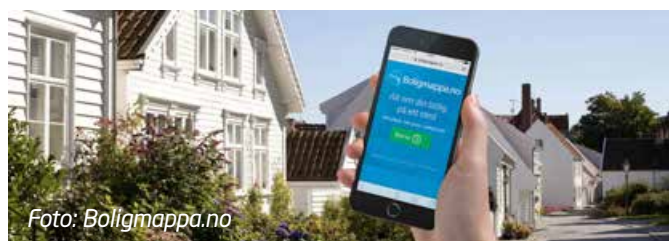

Foto: Boligmappa.no

siden jeg begynte i bransjen for snart 20 år siden, sier Arve Solheim, kvalitetssjef i Mestergruppen.

– Når erfaring i tillegg viser at boligpermen sjelden blir oppdatert og har en tendens til å bli borte, var det på høy

tid å tenke nytt. Valget ble boligmappa.no. Gjennom Boligmappa vil våre forhandlere være i stand til å produsere boligpermen i digital form, på en brøkdel av tiden. Vi effektiviserer kraftig, samtidig som våre kunder får tilgang til en tidsriktig og digital boligmappe – en stor verdi for oss, våre forhandlere og våre kunder, sier Solheim.

Ny mulighet for Garantier

I samarbeid med AmTrust tilbyr nå Brim Forsikringsmegling garantiforsikring på det norske markedet. Vi tilbyr utførelsesgarantier og reklamasjonsgarantier iht reglene i Norsk Standard og etter Bustadoppføringslova.

Brim Forsikringsmegling er i dag en ledende forsikringsmegler innen kredittforsikring og garantier i Norden.

Vår kontaktperson i Norge er **Gunnar Johan Knudsen**, +47 900 608 09, gjk@brim.se

I Norge samarbeider vi også ved:

■ **Norwegian Underwriting Agency AS**,
kontaktperson **Tom André Kårvik**,
+47 940 023 09, tom.andre@norua.com

■ **LY Forsikring**, kontaktperson **Martin Larem**,
+47 95 18 75 18, post@lyforsikring.no

Vi kan også kontaktes i Stockholm ved:
Matias Harju, + 46 70 441 89 25, mh@brim.se

Brim

LY

NUA
Norwegian Underwriting Agency AS

AmTrust Nordic
An AmTrust Financial Company

Den NASDAQ-noterte forsikringskoncernen AmTrust har kreditratingen "A" (Excellent) från kreditvärderingsinstituttet A.M. Best. Ratingen är bekräftad den 22 juni 2015.

KLIKK HER
FOR MER INFO

For nye muligheter – ta kontakt! www.brim.se

KLIKK HER
FOR MER INFO

Bostik
smart adhesives

Krystallklart!

LIMER OG TETTER SYNLIGE FLATER – UTEN AT DET SYNES!

Maxi Crystal er et **perfekt monteringslim** til sensitive materialer av glass, speil, børstet metall, tre, betong eller flater med klare farger der **fugen er synlig**. Limet er **usedvanlig sterkt** og har en **tettende funksjon** – både inne og ute. **Les mer: www.bostik.no**

KRYSTALLKLAR LIMFUGE!

STYRKEKRAFT I TOPPKLASSE!

Foto: Helen og Hard arkitekter

Block Berge Bygg vant Finansparken

STAVANGER: Block Berge Bygg som er kjent for store bygg i betong, skal bygge Finansparken, landets største næringsbygg i heltre.

Det var i alt fire aktører med i finalerunden om kontorbygget til SR bank: Kruse Smith, Faber Bygg, Veidekke og Block Berge Bygg.

– Block Berge Bygg AS leverte samlet sett det beste tilbudet både i pris og kvalitet, sier administrerende direktør i banken, Arne Austreid til Aftenbladet.

– Jeg synes det er viktig at Block Berge Bygg i tillegg til å ha levert det beste tilbudet også har til hensikt å benytte seg av et større antall lokale underleverandører. Dette vil kunne være av stor betydning for sysselsetting innen bygg og anlegg i regionen nå når tidene er mer krevende enn for kort tid siden, sier Austreid.

Bygget blir på svimlende 23. 000 m² fordelt over sju etasjer som skal bygges i tre, og tre underliggende etasjer til parkering i betong.

Tomten ligger inntil vernet trehusbebyggelse, som var en av årsakene til at Helen & Hard vant anbudet med sitt trebygg.

Byggmesteren omtalte i februar Faber Byggs forprosjekt med en modell i skala 1:1 på 100 m².

– Denne modellen var et nybrottsarbeid som aldri er gjort før. Det er ingen bolter, spiker eller annet festemiddel. Alt er basert på tregjennomføringer som skal bære og drive hele bygget, sa daglig leder Bent Gabrielsen.

Praksis minst like viktig som teori

TØNSBERG: – Ny godkjenning for ansvarsrett får store konsekvenser og utfordringer for tømmerfaget, konstaterer tømmermester Anders Frøstrup. Han tar til orde for at praksis får like stor betydning som teoretisk utdanning slik det var da kvalifikasjonskrav ble innført for snart 20 år siden.

– I det siste har mange bygghåndverkere blitt forbitret og forbanna over de nye reglene for ansvarsrett fra årsskiftet. Det har vært flere innlegg i Byggmesteren om saken, skriver han i en kommentarartikkel på www.byggmesteren.as.

– De nye reglene fører blant annet til at tidligere godkjenningsområder i den sentrale godkjenningen ofte ikke blir videreført, at mesterbedrifter ikke kan fortsette med nåværende bemanning, men må ansette eller engasjere ingeniører og at man ikke lenger kan utføre de samme arbeidsoppgavene som tidligere.

– Reglene og tankegangen som ligger bak, vil ha stor negativ betydning både for tømmerfaget og alle mesterbedriftene i byggebransjen, konstaterer

Anders Frøstrup er tømmermester og driver virksomhet i Tønsberg.

Frøstrup i artikkelen.

Han mener Byggmesterforbundet og BNL må sette i verk tiltak raskt.

– Det første som må på plass, er en aksept for at praksis og utførelseskompetanse i bygghåndverk har like stor betydning (på mange måter langt større) enn formell utdanning. Forbundene og BNL må insisterende kreve at det utvikles en forståelse og en håndterbar praksis der utførelseskompetanse og lang relevant erfaring blir ansett som kvalifiserende. Det klarte man for 20 år siden – det må også være mulig i dag (med eller uten EU), skriver Frøstrup blant annet.

Les hele artikkelen på www.byggmesteren.as

Ti nye medlemmer i Norgeshus

MELHUS: Boligkjeden Norgeshus har fått mange nye medlemmer i årets første måneder.

De nye forhandlerne som er blitt ønsket velkommen inn i Norgeshusfamilien er: Børsa Bygg AS, Mesterkutt AS, Ø Bygg AS, Tinde Bolig AS,

Mikael Wik AS, KV-Bygg AS, Lokreim Bygg og Betong AS, Bygg Smart AS, Kvernmo AS og Tinde Bygg AS som en samarbeidspartner.

Totalt forventes de å tilføre en omsetning for ca. 380 millioner kroner i 2016.

Bedriftene Kvernmo AS og Mikael Wik AS ønskes velkommen til Norgeshus som de siste signerte forhandlerne: (f.v.) Henrik Østerlie, Norgeshus, Mikael Wik, Benn Asgeir Båtvik, Norgeshus og Oddfrid Kvernmo. (Foto: Norgeshus)

Norskprodusert aluminiumstillas

Verdens
raskeste!

Rammestillas 15,30m x 6,0m (ca 92 kvm)

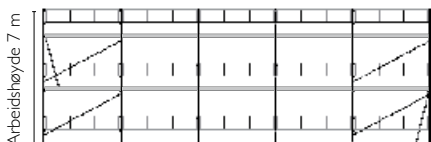
Tilbudspris kun

31 990,-

Rammestillas 18,35m x 6,0m (ca 110 kvm)

Tilbudspris kun

37 990,-

Gavlevegg, norskprodusert
aluminiumstillas, rammestillas
9,2m x 8,1m

Tilbudspris kun

27 500,-

Montering • Utleie • Produksjon og salg • Habitat og teltløsninger

Frakt og mva. kommer i tillegg. Forbehold om prisendringer.

Ring 52 84 64 00 for nærmere informasjon. post@stillasgruppen.com www.stillasgruppen.com

 ALUSAFE
S T I L L A S

KLIKK HER
FOR MER INFO

 STILLAS
G R U P P E N

Tøffere bolig finner du ikke

OS, HORDALAND: To år etter at den spektakulære katalogmodellen Moment ble lansert i Norgeshus' boligkatalog, er den første boligen klar til salg.

AV **PER BJØRN LOTHERINGTON**
pbl@byggmesteren.as

– Bortsett fra en spesiell bærekonstruksjon med stålsøyler, stålramme og limtre-dragere, har det vært som å bygge en vanlig enebolig, mener de to som har gjort tømrerarbeidene, tømrermester Kristoffer Heggeland og lærling Kristian Røttingen. Det sier de om boligen som har en sokkel-etasje bygd på en fjellknaus. Den ene enden av den lange hovedetasjen hviler på fjell, resten er utkraget 8,5 meter over bakkeplanet. Den ytterste seks meter lange delen hviler på et tre av stålsøyler. Hovedetasjen får åpen stue- og kjøk-

kenløsning ytterst, der utsikten er best. Soverom, bad og entre ligger innenfor. I underetasjen er det soverom, bad og kjellerstue, også den med gode utsiktsforhold.

Stor stillasplattning

Ganske utenom det vanlige var det å bygge den utkragete etasjen så høyt over bakken. En stor stillasflate måtte bygges, stillaser sikres og forbindes på en måte ingen i byggmesterfirmaet hadde gjort før.

– Men byggingen gikk greit, og vi har unngått skader, sier prosjektleder Bjarte Aarvik.

– Huset ligger værhardt, og hovedetasjen blir et svært vindfang slik den ligger. Den har allerede vært gjennom to stormer, uten at noe tok skade, sier en fornøyd tømrerbas, Kristoffer Heggeland.

– Er du stolt av å ha bygd dette?

– Ja, absolutt! Mange har jo vært her og sett på det. Huset blir lagt mer merke til enn noe annet jeg har bygd. Det er kjekt å ha bygd noe som en ikke så ofte gjør, sier han.

Eiendomsmegleren sa han gledet seg som en unge på julaften til salget skulle starte rett etter påske.

Inngangspartiet med terrasse oppå sokkeletasjen.

 SE FILM PÅ YOUTUBE

Se video fra boligen
<https://youtu.be/UEpa20fmuBI>

Tre som er fornøyde med å ha bygd den spesielle eneboligen: (f.v.) Lærling Kristian Røttingen, tømrermester Kristoffer Heggeland og prosjektleder Bjarte Aarvik.

Tomt som passet

Bjarte Aarvik hadde stor tro på modellen da han så den første gang. Han fikk derfor raskt med seg firmaet på at de skulle bygge den i egen regi. De hadde tomte som kunne egne seg, den var så bratt at den knapt kunne bebygges på annen måte. Siden huset skiller seg ut fra de andre store eneboligene i Halhjemsmarka, har det fått mye oppmerksomhet. Noen naboer likte det så lite at de klagde det inn for kommunen og etter hvert fylkesmannen, uten å oppnå noe med det.

Både firma og bolig har også fått mye positiv omtale.

– Lokalavisa har gitt oss flere oppslag enn noen gang før, konstaterer Aarvik.

Kunder har vist interesse, men det er ennå ikke kommet så langt som til kontrakt.

Smekrere med stål

Opprinnelig var huset tegnet med kraftige limtrekonstruksjoner som skulle være en del av interiøret.

– Vi valgte stålramme fordi limtre ville bli for stort, forklarer Bjarte Aarvik.

– Stålramme og konstruksjon var prosjektert hos Norgeshus, og passet helt perfekt. Stålsøylene ble senket gjennom det store dekket av stillas vi hadde bygd opp.

Han er enig i at dette på mange måter var som å bygge en vanlig enebolig, men som ofte ellers, gikk det med flere timer enn vanlig siden det var første gang et sånt hus ble bygd. Aarvik regner med at det vil gå bedre neste gang – for det blir faktisk en bolig til, i samme nabolag. Betongarbeidene er allerede i gang.

Spanderer kake

Administrerende direktør Dag Runar Båtvik i Norgeshus gleder seg over den flotte boligen, og vartet opp med kake ved byggestart. Han var også på plass for å klippe snora da huset ble offisielt åpnet, og huset ble lagt ut for salg rett etter påske.

Huset er tegnet av arkitekt John Birger Grytdal og tilpasset av Elisabeth Lilleby ved Norgeshus' hovedkontor.

Norgeshusforhandleren i Tønsberg er også ferdig i disse dager med en annen variant av samme modell. ☒

En fornøyd gjeng ved den offisielle åpningen: (f.v.) Kristian Røttingen, Kristoffer Heggeland, Kjetil og Bjarte Aarvik, Dag Runar Båtvik, John Birger Grytdal, Kjell Aarvik og Elisabeth Lilleby. (Foto: Ole C. Hansen, Aktia Foto)

Snorklipping i sol

I slutten av mars klippet direktør Dag Runar Båtvik i Norgeshus snora og foretok den offisielle åpningen av den spektakulære eneboligen i Halhjemsmarka.

Omkring 20 gjester fra byggefirmaets leverandører og samarbeidspartnere fikk omvisning i huset.

Båtvik overrakte prosjektleder Bjarte Aarvik blomster og roste ham og bedriften for at de ville bygge det spektakulære huset: – Det er nesten tre år siden vi fikk mye oppmerksomhet da denne husmodellen preget forsida i husboka vår. Først to år senere våget noen å bygge det!

Siden det er åpent mellom stue og kjøkken, kan en også fra kjøkkenet få fullt utbytte av utsikten.

FAKTA

ENEBOLIG MOMENT

Katalogmodell som er bygd første gang i Os ved Bergen. To etasjer, hovedetasje kraget ut, støttet av stålplarer, 8,5 meter over bakken. God utsikt fra store panoramavinduer i stue og kjøkken. Minimale inngrep i naturen. Bygges av Norgeshus Byggmester Kjell Aarvik i Halhjemsmarka, Os.

BYGGMESTER KJELL AARVIK AS, OS

Familiebedrift med 30 ansatte, flere med svenne- og mesterbrev. Etablert i 1987 av Kjell Aarvik som fortsatt er daglig leder. To sønner er prosjektledere for rehabilitering og nybygg, kona styrer økonomien. Bygger nytt og rehabiliterer. Medlem i Byggmesterforbundet. Forhandler Norgeshus. Aktiv opplæringsbedrift.

Innenfor stue og kjøkken ligger bad, soverom og entre.

MED BYGGE-PLASSEN I LOMMA

KLIKK HER
FOR MER INFO

KS Online er et enkelt verktøy for HMS og kvalitetssikring i bedriften og på byggeplassen.

- ✓ Bygg opp riktige rutiner
- ✓ Bruk på byggeplass med nettbrett/mobil (Android og iOS)
- ✓ Avviksregistrering
- ✓ Endringsregistrering
- ✓ Enkel oppfølging av HMS og KS

LES MER OG BESTILL PÅ:
WWW.KSONLINE.NO

BYGGMESTERFORBUNDET

Tømrmester Jo Morten Hagen, (t.v.) og leder av lærling-gruppa, Torleiv Silseth.

Bygger lag i laget

Bærum: Tømrmester Jo Morten Hagen har kopiert den suksessrike landslagstreneren Marit Breiviks inkluderende lederstil som metode. I bedriften med 28 ansatte får alle være med og påvirke driften og egen arbeidsplass. **Det skaper trivsel på jobben!**

Tømrer Kamil Grodecki (t.v.) vil helst gjennom døra før hjelpearbeider Adi Pojskic.

Tømrer Sindre Knudsen Feiring (t.v.) må tåle en vennskapelig «kokkos» av lærling Alexander Ervinsson.

AV **PER OLAV BERG**
post@byggmesteren.as

– Vi har tro på en så enkel og flat organisasjon som mulig. Men det krever en bevisst lederstil, der du kan høste svært mye positivt av at ansatte gis tillit og ansvar, mener Jo Morten Hagen.

Han driver firmaet sammen med svogeren Christoffer Olsen. De har alltid sørget for å tilrettelegge for sosiale aktiviteter, for at de ansatte skal føle seg vel. Hagen har med seg Marit Breivik-modellen fra Haslum Idrettslag der han er langrennstrener. Kort sagt handler det om inkluderende lederstil, og der det å bygge lag i laget står sentralt.

28 ansatte er delt inn i sju forskjellige grupper. Målet er at alle skal engasjere seg i utviklingen av firmaet og sin egen arbeidsplass.

– Vi hadde møte med hver enkelt for å høre hva de mente vi kunne bli bedre på. Vi ønsker medbestemmelse og delaktighet, slik at hver eneste ansatt kjenner at han er med på å bygge firmaet videre, sier Hagen, som endte med disse gruppene: Utvikling, Sosiale medier/nettverk, Verktøy, Sosial/trivsel, HMS, Kvalitetssikring og Lærlinger.

Også etter arbeidstid

Utviklingsgruppa er i gang med å lage en «håndbok» for kundene. Hva kan de bidra med for å gjøre byggeprosessen best mulig? Verktøygruppa har blant annet som oppgave å se etter nye verktøy som bedriften har behov for, og de har frihet til å kjøpe inn. Trivselsgruppa har fått et budsjett de skal lage turer og arrangementer for i løpet av året. Kvalitetssikringsgruppa har særlig oppmerksomhet rettet mot sluttbefaring og overlevering for å minimere kostbare slurvefeil. Lærlinggruppa ser på hvordan de kan utvikle seg selv, hva de andre kan forvente seg av dem og hvordan de kan få en enda bedre opplæring.

– Det er morsomt å se engasjementet til de ansatte. Møtene de har, gjerne en gang i måneden, skjer etter arbeidstid. Samlet bidrar de til å utvikle et bedre firma, noe som også er i deres egen interesse, sier Hagen.

Morsomt med ansvar

Etter hvert som gruppene diskuterer seg fram til tiltak, blir de implementert i den daglige driften. Til høsten skal bedriften gjøre en mer helhetlig evaluering, og

deretter sette sammen de ansatte i nye grupper, slik at den enkelte kan møte nye utfordringer.

– Vi ser tydelig at gutta synes det er blitt morsommere å jobbe. Arbeidet er en såpass stor del av livet vårt at det ikke er noen grunn til at noen skal grue seg til å gå på jobb. Folk yter best når de trives. For eksempel er det bedre å lage en konkurranse om hvem som kan legge gulv raskest, enn at gutta skal presses til å stå på. Selvsagt er det en fin balanse mellom alt, men vi tror at sjarmen med å skape små gleder gir bedre arbeidsflyt i hverdagen, sier Hagen.

Han vil at de ansatte skal ha en lett tone seg i mellom, men at de aldri skal glemme at kvaliteten de utfører er viktigst. Og det må ikke bli så gøy og jovialt at det går ut over bedriftens lønnsomhet.

– Gutta er flinke til å ta ansvar. De liker å motivere hverandre. De bestiller varer selv og følger opp det som skjer. Går ting skeis, noe som hender, får de ikke så mye kjeft, men vi løfter blikket framover. Vi får ikke gjort noe med det som har skjedd, men vi kan lære av det, sier han.

De bare kommer

For 20 år siden begynte han for seg selv som tømrer. Året etter ansatte han en lærling. Til nå har han hatt 20 lærlinger fram til svenneprøve, og firmaet har vokst fra år til år uten at han har søkt etter ansatte en eneste gang.

FAKTA

TØMRERMESTER JO MORTEN HAGEN

Etablert i 1996 av Jo Morten Hagen. Forretningsidé: «å skape en bedrift der man har det gøy på jobben». Aksjeselskap fra 2003. Medeier (40%) Christoffer Olsen. Jobber i hovedsak i privatmarkedet i Oslo og Bærum med tilbygg, rehabilitering og enebolig. Firmaet har egen kompetanse på flis, mur, puss og betong i tillegg til tømrerarbeid. Omsatte for 64,5 millioner kroner i 2015. I alt 28 ansatte inkludert tre årsverk i administrasjonen. Godkjent lærebedrift, medlem i Byggmesterforbundet.

– De bare kommer, smiler Jo Morten Hagen. Etter at svogeren Christoffer Olsen, kjøpte seg inn i firmaet for noen år siden, har de drevet det sammen. De samarbeider godt og utvikler hverandre. På kontoret holdes de i ørene av Kari Knutsen. Omsetningen i fjor var 64,5 millioner kroner.

– Vi liker best å være ute og bygge. Av papirarbeid gjør vi det som er nødvendig, sier Hagen, som i 2012 fikk Yrkesprisen av Bærum Håndverkerforening for fremragende innsats for rekruttering til tømrerfaget.

Helt fra han begynte for seg selv, har han vært opptatt av at det skal være gøy å jobbe.

Han er blitt mer og mer bevisst på hvor viktig det er med trivsel for at bedriften skal utvikles og hverdagen mest mulig preget av flyt og framdrift. ☒

FAKTA

BREIVIK- MODELLEN

Lederstilen til Marit Breivik var annerledes enn mange andres. Hun utviklet en egen modell, som nå er tatt i bruk av lag innen ulike idrettsgrener, og også i næringslivet.

Den kunnskapen som besittes hos medtrener, støtteapparat og i spillergruppa, ble synliggjort gjennom det Marit Breivik definerte som «team som metode». Dette er en sentral del av modellen.

– En helhetlig tenkning ivaretas ved å involvere og få større innsikt i spillerne egne opplevelser. Dette øker mulighetene for å finne gode løsninger både på og utenfor banen, mente Breivik.

Hun markerte seg som en annerledes trener da hun fikk ansvaret for håndballjentene i 1994. På TV så vi en annen framtoning og mer dialog med spillerne enn vi var vant med. Dette var en ny måte å lede et lag på. Og det fungerte. Det norske landslaget er mestvinnende i internasjonal kvinnehåndball.

– Alle kan komme med hva som helst, når som helst, hvor som helst, fikk landslagsjentene høre fra Marit Breivik, som mente at pedagogisk lederskap, eller inkluderende lederstil, blant annet handler om at alle i laget må bli hørt.

Stort boligbehov på Svalbard

LONGYEARBYEN: Forskning og naturbasert reiseliv er blant pilarene i det tidligere gruvesamfunnet på Spitsbergen. Derfor trengs både boliger og næringsbygg.

AV **ELISABETH JOHANSEN**
post@byggmesteren.as

Den smale dalen som tidligere rommet all bebyggelse, er de siste tiåra fortettet, og områder i utkanten er tatt i bruk til boliger og næringsbygg.

Etter snøskredet som rammet bygda i desember, har Norges vassdrags- og energidirektorat (NVE) satt i gang kartlegging av områdene for å avdekke alle farer som kan true nåværende og framtidig bebyggelse.

– NVE tar nå for seg hele byen i Longyeardalen, videre terrenget ut mot flyplassen og et område i Bolterdalen, sier Marianne Aasen, sektorsjef for teknisk i

Nå er området som ble tatt av skredet i desember ryddet. Skredet tok to menneskeliv og ødela 11 hus. (Begge foto: Ingun A. Mæhlum)

Longyearbyen lokalstyre (tilsvarende kommunestyre).

– De foretar farekartlegging, der de blant annet registrerer risiko for sørpeskred i Vannledningsdalen, snøskred i området under Sukkertoppen som ble rammet i fjor, fare for steinsprang og om det er flomfare fra Longyearelva som renner gjennom Longyeardalen og ut i Adventfjorden, sier hun.

Må kanskje flytte hus

Sektorsjef Marianne Aasen regner med å ha kartleggingsrapporten på bordet i

oktober. Inntil videre legger teknisk ut en ny arealplan på høring, med de gamle faregrensene inntegnet.

– Ja, vi gjør dette i forståelse med NVE, og når den nye fareplanen kommer, må vi vurdere videre tiltak. Det kan bli snakk om flytting av bebyggelse, eller andre fysiske sikringstiltak, som bygging av voller eller oppsett av sikkerhetsnett. Mange områder

i arealplanen er ikke berørt, og nå konsentrerer vi oss om å få ferdig planen for disse områdene. Skal vi få igangsatt ny boligbygging som det er behov for, må vi sette i gang tiltak så snart som mulig, konstaterer Aasen. ☐

– I dette området prosjekteres det nye boligområdet, forteller Marianne Aasen, sektorsjef for teknisk i Longyearbyen lokalstyre.

Bolig med jobben

Bolig og arbeidssted har alltid vært to sider av samme sak i Longyearbyen. At arbeidsgiver skaffer bolig, har vært praksisen, og utviklingen har gått fra brakkebygg med hybler til rekkehus mot de arktiske fjellene. Store norske Spitsbergen Kullkompani som har vært den store arbeidsgiveren, måtte holde hus for ansatte som kom for å bryte kull. Etter hvert som andre sektorer har vokst til, har hver enkelt sørget for sine.

– Longyearbyen lokalstyre sørger for egne ansatte og det samme gjør Statsbygg. Det er også plass til noen private boligeiere i bygda.

– Når boligen er avhengig av ansettelsesforholdet og Store Norske sier opp en del ansatte slik de er i ferd med å gjøre nå, vil boligbehovet som vi registrerer, øke. Når én part i en familie arbeider hos oss og den andre sies opp hos Store Norske som har hatt boligen, vil familien søke bolig hos oss. Vi har ikke oversikt over hvor stort boligbehov det genererer. En slik endring medfører stort sett bare økning av behov for bolig på de andre arbeidsplassene som er berørt, og ikke totalt sett i Longyearbyen. Jeg har ikke oversikt over behov for nye boliger per i dag. Totaltall får vi ikke klart før vi ser konklusjonene fra NVE over nødvendige tiltak knyttet til deres farekartlegging, og da vil vi beslutte hva vi gjør for å gjenoppbygge de 11 enhetene som ble knust i snøskredet, forteller Marianne Aasen.

Leiepriser som i Oslo

– Hvordan vurderer du boligsituasjonen?

– Om man ser bort fra dem som får mulighet til å leie gjennom arbeidsgiver, er det høye priser på leiemarkedet – vi har oslopriser.

– Er det restriksjoner på å eie eiendommer på Svalbard?

– For å eie hytte, må man bo på Svalbard eller ha bodd her. For å eie annen bolig, er det ingen restriksjoner. Men grunneieransvaret her er annerledes enn på fastlandet. Næringsdepartementet har grunneieransvaret etter at det ble overført fra Store Norske. Ser vi på arealplanen og farekartene, er det ikke mange områder igjen til nye boliger. Derfor må vi transformere områder i sentrum for å få til en bedre arealutnyttelse, forklarer Aasen.

Prosjekterer nytt boligområde

Sektorsjef Aasen har et større utbyggingsprosjekt foran seg etter at Lokalstyret i Longyearbyen nylig har vedtatt å prosjektere et nytt område for boligbygging.

– Første skritt er å starte delplanarbeid og vi kommer nok ganske parallelt til å starte prosjektering av nye boliger, det vil si at byggestart kan bli så snart planen er vedtatt. En delplanprosess tar i gjennomsnitt ett år, men vi arbeider så raskt vi klarer. Det vil si at vi kanskje kan igangsette bygging neste sommer om alt går som vi ønsker, sier Marianne Aasen. ☒

FAKTA

NÆRINGS-STRUKTUR SVALBARD

Omsetningen på Svalbard var i 2014 ca 3.5 milliarder kroner som ble skapt av ca 1.650 årsverk.

Bergverk var størst, både i omsetning, 973 millioner kroner, og i antall årsverk som var 351.

Bygge- og anleggsvirksomheten hadde en omsetning på 598 millioner kroner og 215 årsverk.

Andre større næringsområder er overnatting/servering med 245 årsverk og undervisning med 162 årsverk. (Kilde: www.ssb.no)

OM EIENDOMS-FORVALTNINGEN

Eiendomsforvaltningen i Longyearbyen lokalstyre ivaretar forvalterrollen og i stor grad eierrollen.

Forvalter et samlet areal på ca. 36.000 m² fordelt på 174 bygg av forskjellig typer.

Her inngår 80 familieleiligheter, 3-roms eller større, 62 2-roms hybelleiligheter og 12 ettroms hybler samt tre hytter som disponeres av de ansatte i Lokalstyret.

(Kilde: www.lokalstyre.no)

TØMREREN

Stort og fort med
grønt system

Stort og fort med grønt system

ASKIM: På seks måneder reiser tømmerne i Per-Erik Østlie AS et nytt byggevarehus på 3.800 m², med elementer de selv produserer.

AV CHRISTOPHER KUNØE
ck@byggmesteren.as

– Du må ikke være storentreprenør eller stjerneforsker for å bygge trehus. Du trenger enkle ideer og så er du i gang! sier rådgiver Joakim Dørum fra Green Advisers.

Ny produksjonsmåte

Det er god vekst i Askim og byggevarekjeden SkiBygg vil være i forkant med sitt nye varehus i heltre. Det oppføres med en rasjonell byggemåte som var ny for anleggsleder tømrmester Sturla Kaasa og tømmerne.

– Som oftest plassbygger vi tradisjonelle bolighus. Vi har godt av å lære noe nytt,

Byggmester Sturla Kaasa og treådgiver Joakim Dørum.

nå går det mer mot passivhus og vi må nok bygge mer innendørs. Da er dette måten, sier Kaasa.

Fart over feltet

Først ser vi på produksjonshallen 50 meter fra byggeplassen. Det gamle BEFA-bygget i Askim var tidligere en betongelementfabrikk – nå er det elementer av tre som gjelder!

Kaasa forteller at arbeidslaget startet i november med å tilpasse lokalene før de satte igang.

– Dette er jo kjente prosesser som vi bare overtar ansvaret for. Et element er et element og de skal være like. I løpet av ti arbeidsdager produserte fem tømrrere 1.100 m² fullisolerte takelementer, sier Kaasa.

– På den største takserien lagde vi 177 like takelementer, da går det på autopilot etterhvert. Men alle må lese tegningene nøye og følge med.

– Vi produserte alle veggelementene på 14 dager, og gikk videre til å prefabrikere himlingene på totalt 3.600 m². Det klarte gutta så fort at vi ikke rakk å ta bilder av det engang, sier en fornøyd anleggsleder.

Kontroll og presisjon

Nå som monteringen av søyler, tak- og vegg-elementer er igang, kan de samme tømrrerne som produserte inne, selv føle resultatet av fagarbeidet de la ned i hvert element. Det har gitt høy kvalitet og få feil. Avvik kan raskt tas inn om det skulle være noen.

– Vi har jo selv laget elementene og vet hvordan de fikses, sier Dørum.

– Effektene av produksjon innomhus og god logistikk, er at vi bruker mindre tid på elementene. Vi opplever flere fordeler med dette systemet enn andre taksystemer som høyprofilplater/tungisolasjon eller eksterne elementsystemer, mener rådgiveren.

Enkel produksjon

Inne er det mistenkelig fritt for computer-styrte jigger og vendebord med hydraulikk. Hvor er all den avanserte teknikken?

– Ikke nødvendig. Det ser vi så tydelig her, sier Kaasa og forklarer at de har lagd egne jigger av treverk og beslag fra SkiBygg. De tre stasjonene består av enkle bukker og rammer.

– Du kan kjøpe en jigg til flere hundre tusen eller noen beslag og treverk for et par

Hvert takelement er en limtrameramme som er fylt opp med 35 mm isolasjon med en vind-sperre over og dampspærre under. Så kryssløfting og taktro av 18 mm OSB for første lags takpapp. Når hele huset er ferdig, legges et nytt lag med papp over det hele.

Himling i taket får spaltepanel. Ventilasjonen blir synlig og sprinkling legges på undersiden. Siden det er lager, brukes det ikke mye krefter på å skjule all teknikken. (Foto: Joakim Dørum/Green Advisers)

tusen kroner. Så har du egentlig en god start, sier Dørum som skryter av tømrrernes presisjon.

– Jeg filmet hele produksjonen av et takelement på 13 m². Fra start til slutt brukte

gutta 35 minutter. Det er kjernen i byggesystemet: At lokale fagfolk kan lage egne konkurransedyktige treelementer uten store investeringer.

– Her klarer tømrrerne å konkurrere med ➡

Ferdige veggelementer.

BYGG- OG TØMRER- MESTER PER-ERIK ØSTLIE AS

Har siden oppstart i 1971 blitt en solid og vellykket totalentreprenør. Kontor i Ytre Enebakk med 13 fast ansatte som arbeider på prosjekter i Akershus og ellers på Østlandet. Tilknyttet Mesterhus, langvarig lærebedrift og medlem i Byggmesterforbundet.

GREEN ADVISERS

Rådgivere innen trebruk i bygninger og produkter. Arbeider etter partnermodeller og samarbeider med kundens lokale ressurser. Rådgir ved nybygg, rehabilitering, ombygg og tilbygg. Se mer på greenadvisers.no

GREEN BUILDING SYSTEM(GBS)

Et konkurransedyktig byggesystem i massivtre med industriell produksjon der byggmesteren gjør alt fra elementer til ferdig bygg. Konstruksjoner i kombinasjon med massivtre, limtre, bindingsverk og knutepunkter i stål som raskt lar seg planlegge og produsere. Egner seg for større rasjonelle prosjekter som forretnings- og næringsbygg, lager- og idrettshaller.

Elementproduksjon.

proffe leverandører av takelementer. Selv om det er første gang. En faktor er at alle gjennomføringer i elementene gjøres etterpå, forklarer Dørum.

– Himlingene skal skjule alt. Det som kommer i veggene, kommer i innerveggen som vi bygger når huset er tett.

Sommeråpent

– Vi har jo en jobb å gjøre når elementet er heist på plass, men sammenlignet med

plassbygging, er dette veldig effektivt, sier Kaasa mens vi bivåner montering av en bæresøyle.

Planen er tett lagerseksjon før påske og ferdig bygg i juni. Byggherren vil åpne før Østfold skal sommerhandle. Kaasa tror de vil lykkes stort med satsingen sin.

– SkiBygg får en helt annen type bygg i forhold til klima og energibruk. Og mye positiv oppmerksomhet. De lever jo av å selge treverk og da passer det med et staselig

signalbygg bygd av eget vareutvalg, sier Kaasa og oppsummerer:

– Da vi begynte, hadde vi ikke gjort det før, men nå ville vi ikke nølt med å gjenta dette. Det er nesten enklere enn du tror, bare du har riktig oppskrift. Det er gøy at vi kan være med og ta opp konkurransen på rasjonelle næringsbygg med tre, sier Sturla Kaasa i Per-Erik Østlie AS. ☒

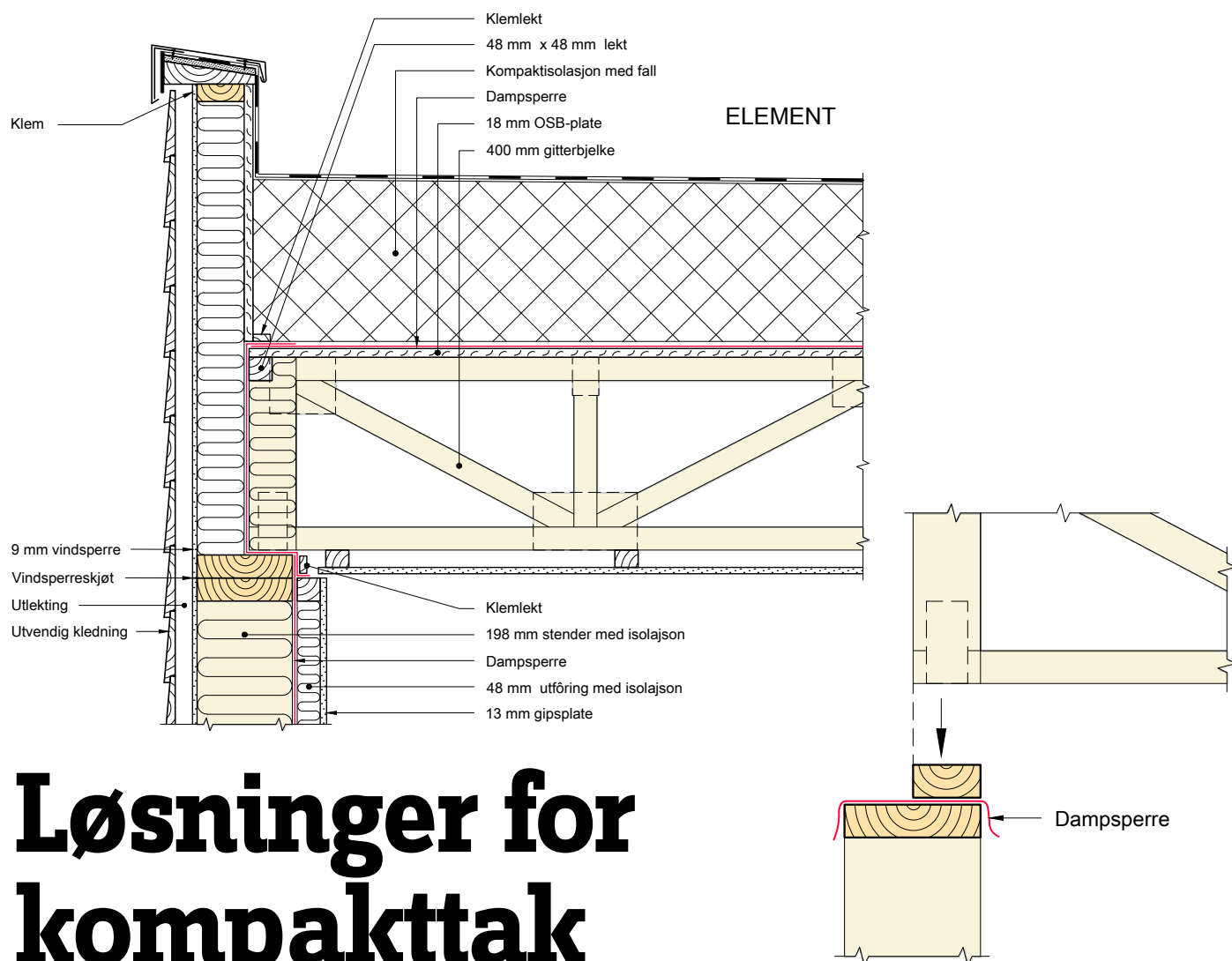
Bygget er uten vindkryss og elementene settes mellom søylene for å tvinge frem et stabilt hus. Veggene avstiver konstruksjonen under montering med takelementene. Det gjør arbeidene rundt huset langt sikrere.

Rullebrett gjør det enkelt å transportere elementene rundt i produksjonshallen.

De nesten 24 meter lange bjelkene er lagt opp på en lang utvekslingsbjelke midt igjennom bygget. Denne er nesten 50 meter lang, oppdelt strategisk i balanse mellom skjærkrefter og momentnullpunkt.

Løsninger for kompakttak med gitterbjelker av tre

I samarbeid med SINTEF har Jatak utarbeidet løsninger for tetting av dampspærren i flate tak med gitterbjelker. Slike løsninger ble etterlyst i Byggmesteren i fjor høst (0915).

Løsningene som beskrives i denne artikkelen, blir brukt i de aller fleste tilfeller der vi leverer gitterbjelker til kompakttak, skriver Hans Martin Andersen som er konstruksjonssjef hos Jatak Are Brug.

Gitterbjelker er et produkt i vekst som har mange gode tekniske egenskaper. De brukes både i bjelkelag, tak og som vindavstiving i tak og vegger. Dette er et fleksibelt produkt som kan håndtere lange spennvidder. Gitterbjelkens åpne konstruksjon tillater skjulte installasjoner som for eksempel ventilasjon og skjulte dragere. Bjelkene kan også lages med fall. Bjelkene har lav vekt og er enkle å montere. Siden arbeidene kan utføres av

tømrere, vil byggmesteren sitte igjen med fortjenesten selv i motsetning til konkurrerende produkter i andre materialer.

Tetting med dampspærre

Gitterbjelker i tak brukes i både luftede tak og kompakttakløsninger. Kompakttak er den tryggeste løsningen av de to. Fordelen med kompakttak i form av fallisolasjon ovenpå en bærende konstruksjon av tre, er at bærekonstruksjonen kommer på den varme siden av platen. Bærekonstruksjonen er da beskyttet mot fukt og kondens. Installasjoner kan trygt legges på varm side av platen. Vanlig feil ved oppbygging av tretak med fallisolasjon, er at dampspærren mellom bjelkene brytes. Det er ikke noen forskjell om det brukes gitterbjelker eller heltrebjelker, platen må bevares hel.

Jatak har utviklet en detalj i samarbeid med SINTEF der dampspærren føres hel rundt gitterbjelken uten å brytes. Gitterbjelken legges da så langt inn på svillen som behovet er for å tilfredsstille oppleggstrykket. Det

anbefales minimum 198 mm bindingsverk slik at det blir 100 mm isolasjon utenfor dampspærren. Dampspærren blir liggende i senter av isolasjonsskiktet på et mindre felt av konstruksjonen. Det bygges en 98 mm bindingsverksvegg utenfor gitterdrageren som isoleres helt opp og dekkes med vindspærre.

Om en ønsker utkraget gesims, kan dette løses med klosser som henges opp i platen på mindre utstikk. Ved lengre gesims kan det lages med knekter satt sammen med spikerplater.

Jatak beregner og konstruerer den mest aktuelle løsningen i hvert enkelt tilfelle. De aller fleste løsningene kan utføres uten brudd i dampspærren.

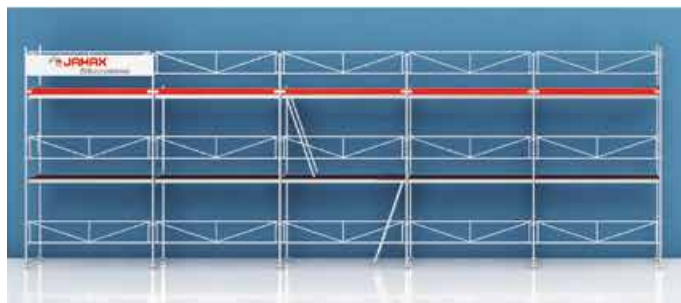
Jatak arbeider fram løsninger der både bygningsfysikk, teknikk og statikk blir ivare tatt.

Sammen med kunder og samarbeidspartnere, arbeider Jatak fram løsninger der både bygningsfysikk, teknikk og statikk blir ivare tatt. ☒

Norges mest solgte byggmesterstillas

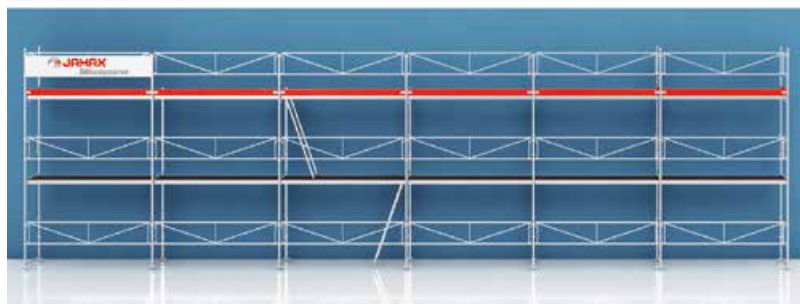
☎ 56 30 41 00 • ALUTEC.NO

Pakke 1: 82,5 m²

Totalvekt kun 612 kg

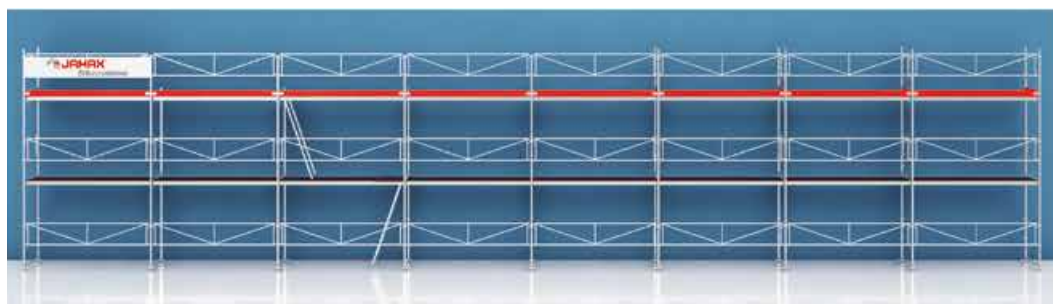
Lengde: 15 m. Høyde: 5,5 m

Pakke 2: 99 m²

Totalvekt kun 724 kg

Lengde: 18 m. Høyde: 5,5 m

Pakke 3: 132 m²

Totalvekt kun 947 kg

Lengde: 24 m. Høyde: 5,5 m

Jamax
stillashenger

**Ta kontakt
for pris!**

KLIKK HER
FOR MER INFO

Praktisk tilhenger til transport og oppbevaring av stillas.

- Sparer tid og krefter
- Oversiktlig
- Alt på ett sted - klar til bruk

Leveres ferdig registrert.

Totalvekt 1300 kg

Egenvekt: 310 kg

Nyttelast: 990 kg

- Dette skuret som er bygd med grindekonstruksjon, er resultat av et av de første kursene Bygningsvernssenteret har arrangert, forteller Sveinung Riber og Erik Aakre.

Grindebygg og gammel laft for bygningsvernssenteret

VOSS: Etter snaut halvannet års drift, har Bygningsvernssenteret Voss/Hardanger satt spor etter seg med nytt grindebygg og gammel laftehytte.

AV PER BJØRN LOTHERINGTON
pbl@byggmesteren.as

– Målet med senteret er å heve håndverkeres kompetanse på tradisjonelle teknikker. Vi har mange gamle bygninger som krever gode fagfolk når de skal settes i stand, og for mange av byggene haster det! sier byggmester Sveinung Riber og Erik Aakre. Riber leder Byggmeisterfirma

Møen & Saue, og er med i styringsgruppa for bygningsvernssenteret som ble startet i desember 2014. Erik Aakre har ledet senteret siden oktober i 2015.

Riber deltar gjerne selv på kursene som Bygningsvernssenteret arrangerer for å lære. Det har hittil handlet om materiallære, gamle verktøy, grindebygg og reparasjon av gammel laft.

Yngre skulle vært med

Hittil har deltakerne på kursene vært svært erfarne tømrere og mestre, ofte seniorer. Riber og Aakre ser behovet for at yngre håndverkere blir interessert i de gamle teknikkene.

Det er nødvendig for å sikre at framtidige restaureringer blir gjort på en faglig riktig måte.

– Jeg mener bedre kunnskap i eldre håndverk kan være med på å øke tømrerfagets verdi og dermed gi økt interesse for faget. I dag har håndverket for lav status, mener Riber.

Botnahytta i Samnanger ble restaurert på et laftekurs. 8-10 mann var med på det omfattende arbeidet som ble ledet av Trond Oalann ved Hordaland Fylkeskommune.

Firmaer med slik fagkunnskap, vil også ha gode muligheter til krevende oppdrag på eldre og verneverdige bygninger i årene som kommer, legger han til.

Flere støtter senteret

Bygningsvernssenteret er en del av Vestnorsk kulturakademi og har i de tre første åra støtte fra Hordaland fylkeskommune, Byggmesterforbundet Voss/Hardanger og Byggmesterforbundet region Vest.

Etter de tre oppstartsåra, er det meningen at senteret skal finansiere seg selv. Det vil skje gjennom kursarrangement, bygge- og konsulentvirksomhet.

Fangeleir og stasjon

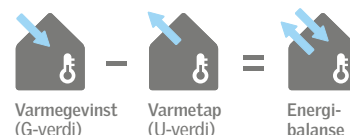
I åra framover kommer Bygningsvernssenteret til å ha flere oppdrag med eldre bygninger. Blant annet restaurering av Ygre stasjon, en jernbanestasjon på Bergensbanen like nord for Voss, og flere restaureringsoppdrag i Espeland fangeleir i Arna. Leiren er et krigsminne fra andre verdenskrig. Senteret skal også bygge opp igjen og restaurere Toskedals stova på sin opprinnelige plass. Den er ei gammel årestove fra 1595, og har ligget lagret siden 1960-tallet.

– Vi regner med at slike oppdrag dels løses som del av kurs vi arrangerer og dels av lokale firmaer etter anbud, sier Erik Aakre. ☒

VELUX tipset

Nye energikrav fra 1. 1. 2016

De nye energikravene i TEK10 har ett års overgangstid frem til 1. januar 2017.

For vinduer er de nye kravene til gjennomsnittlig U-verdi 0,8 W/(m² K), minstekrav 1,2 W/(m² K).

VELUX standard takvinduer med 3-lags glass og U-verdi 1,0 tilfredsstiller dagens TEK10 og er innenfor minstekravet på 1,2.

Les mer om takvinduer og energikrav på velux.no, produkter.

Bygg står for hele 40 % av energibruken i Norge. Ved å se på U-verdi alene vil ikke bildet bli korrekt. Takvinduer er en god kilde for gratis energi (g-verdi). G-verdi er et uttrykk for tilførselen av gratis solenergi. Jo høyere g-verdien er, desto mer solvarme kommer gjennom glasset.

Plassering av vinduer i en sørvendt takflate vil bidra positivt i boligens energiregnskap.

VELUX®

www.velux.no

- Finner Aleksander Lundby noe å sette fingeren på, bidrar det til at vi blir bedre, smiler produkt-sjef Kristian Hasås og produkt-sjonsarbeider Iris Opsahl. Kledningsbordene som ble veid denne gangen, veide mer enn minstekravet.

Kledningskontrollen er her!

Stadig mer utvendig kledning leveres overflatebehandlet, enten som grunnet eller med påmalt mellomstrøk. At det blir levert med ønsket kvalitet, blir overvåket av en frivillig kledningskontroll.

AV PER BJØRN LOTHERINGTON
pbl@byggmesteren.as

Når kledningskontrollen kommer på besøk en gang i halvåret, blir den tatt godt imot hos trelastprodusenten Hasås i Vestfold som er ett av medlemmene i kontrollordningen.

– Vi frykter ikke besøket for det er sjelden store feil blir oppdaget, og vi ser at det som blir påpekt i kontrollene, bidrar til at vi blir bedre, sier produktsjef Kristian Hasås.

Sjekke kvaliteten

Byggmesteren er med på kontrollbesøket med rådgiver Aleksander Lundby i Norsk Treteknisk Institutt.

Treteknisk eier og er sekretariat for Kledningskontrollen som teller de fleste produsenter og leverandører av overflatebehandlet kledning her i landet. Kontrollen er opprettet fordi det ennå ikke finnes noen standard for overflatebehandlet kledning. Videre skal

kontrollen bidra til å utelukke useriøse leverandører som ikke følger malingsprodusentenes krav til mengder og tykning.

Kontrollerer punkt for punkt

– Det er et sett av prosedyrer som følges når vi gjennomfører kontroll. Hva som skal kontrolleres og hvordan det skal gjøres, er medlemmene kommet fram til i fellesskap, forklarer Aleksander Lundby.

Det handler om å måle fukt i råstoffet, veie kledningsbord før og etter påføring, se til at malingen oppbevares på riktig måte og mye mer. Skjemaet har mange punkter, og hele kontrollen tar opptil to timers tid.

Ekstraspannet med maling og et penselsett kan bestilles med trelasten. Det gjør etterbehandlingen lettere, påpeker Kristian Hasås.

– Som produsent følger vi løpende med på det samme som sjekkes av kontrollørene. Vi har jo interesse av at vi leverer riktig kvalitet, sier produktsjef Kristian Hasås.

Hvor ofte de tar prøver, avhenger av mengdene som produseres.

– Som oftest måles trefuktighet og påføringsmengde ved hver ordre, fortsetter han.

Langt fra ferdigmalt

– Når kledningen blir levert, er det viktig at den blir tatt godt vare på. Det handler om å la den ligge tildekket, men luftig, før den skal settes opp, og at den får etterbehandling. Kledningen er ikke ferdigmalt, understreker Hasås.

Grunnet kledning må behandles med ma-

– I kontrollen tar vi stikkprøver for å sjekke fukten i kledningsborda, forklarer Aleksander Lundby.

ling etter få måneder, kledning som er malt med mellomstrøk, kan stå i inntil to år. Men spikerhull, skjøter og ender må gås etter.

– Jeg anbefaler byggmestre å sette et malingsspann og en svamp til å mette endevenden ved bygningssaga, sier Hasås.

Han kan også tilby «ekstraspannet» med fem liter maling i riktig kvalitet og farge som den leverte kledningen, med et sett med pensler.

– Så lett skal det være å gjøre den første etterbehandlingen, poengterer han.

Det meste behandlet

75 prosent av kledningen Hasås leverer, er overflatebehandlet. Omtrent 45 prosent av det som er behandlet, er malt med mellomstrøk.

– Stadig flere innser at det er gunstig økonomisk og for framdriften på byggeplass at kledningen er grunnet og malt. Når det gjøres industrielt, er det kontrollert, og prisen er neppe høyere enn om en skal gjøre det selv på plassen, og regner med lønn for å gjøre det, mener Kristian Hasås. ☐

 SE FILM PÅ YOUTUBE

Kledningskontrollen på Hasås
<https://youtu.be/IDQnrFYLD3s>

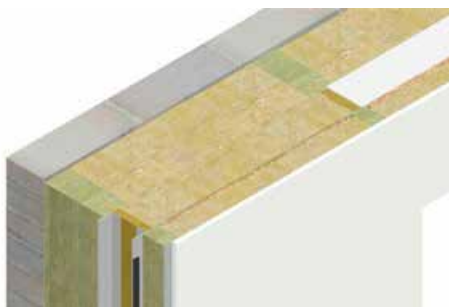

Råsterk med SuperFix

SuperFix monterer med stor styrke. Bortimot alle materialer. Inne og ute. Tåler en konstant belastning opp til 5000 kg/m². www.casco.no

PRODUKTER

Rockwool 2020. (Foto: Rockwool)

NY VEGGKONSTRUKSJON AV KOMPRI-MERT STEINULL

Løsningen kan erstatte betong og tre som bærende vegg, sier Rockwool.

Selskapet har utviklet et høyeffektivt system av komprimert steinullisolering, som både utgjør de bærende veggene og en del av isoleringen i et nybygd hus. Systemet er basert på den nyutviklede og patenterte kuldebrofri-teknologien.

Ifølge Rockwool, gir dette et så lavt energibehov at løsningen kan være med på å skape markedets mest bærekraftige bygninger.

I de fleste tilfeller kan systemet brukes helt uten å endre øvrige konstruksjoner, detaljer eller tekniske installasjoner.

– Et hus med vegger av komprimert steinull og uten kuldebroer gir svært lave varmeutgifter og derfor også lav påvirkning av miljøet. Derfor kan et hus med vårt nye system leve opp til de byggeforskriftene som måtte komme i framtiden, sier arkitekt Klavs K. Jakobsen, som står bak den nye løsningen.

Rockwool tester ut løsningen i Danmark før den lanseres i 2017.

LENGRE LEVETID PÅ OVERFLATEN

Kvarts og fargepigment blir støpt inn i taksteinen, i Moniers nye metode for å lage ru takstein. Den ru overflaten i Zanda Arktis blir forseglet med maling. Dette gir en lengre holdbarhet på overflaten, sier Monier på egne nettsider.

Der listes det opp følgende fordele ved den ru taksteinen: Den holder på snøen opp til 35° takvinkel slik at man slipper snøfangere. Den er sterk, Monier sier den er Norges sterkeste og den er tilpasset norske byggetradisjoner. Produsenten gir 30 års garanti på frostbestandighet, styrke og tetthet.

På bildet legger Ivar Fredriksen, Monier, ut om den nye taksteinen til Bjørn Opperud, Mesterhus Asker og Bærum.

SELVKLEBENDE INNDEKNINGSBESLAG

Nortett Fast Flash er et miljøvennlig og fleksibelt inndekningsbeslag, som er enkelt, raskt og sikkert å bruke, forsikrer produsenten Nortett. Den selvklebende baksida gjør den egnet til flere steder, hevdes det på Nortetts nettsider: Mot vegg, til tetting av ventilasjonsgjennomføringer, som kilrenne, mot takvinduer, solcellepaneler, pipe, takopplett og takbygg.

Fast Flash består av strekkmetall innstøpt i en miljøvennlig polymergummi. Det gjør den egner seg til både flate og profilerte taktekkingsmaterialer, heter det i presentasjonen.

Her demonstrerer Thomas Bach produktet for et følge fra Systemhus: (f.v.) Morten Johan Riis, Thomas Re. Johnsen og Ove Håland.

En oppslagsbok for prosjekterende, entreprenører, håndverkere, kommunale saksbehandlere og boligeiere

Gjeldende byggeregler samlet i én bok

INNFØRING I BYGGEREGLENE

Boka gir en konsentrert oversikt over regelverket for hvordan bygninger skal være utformet og kravene til alle som deltar i en byggeprosess, fra planlegging til ferdig bygg. Teksten har gjennomgående henvisninger til den nye plan- og bygningsloven og forskriftene TEK10 og SAK10.

Kjøp boka direkte fra SINTEF Byggforsk:

www.sintefbok.no | salg.byggforsk@sintef.no | Tlf: 40 00 38 38

TreFokus

NS AB 000 kl1

Det er forskjell på terrassebord og **TERRASSEBORD**

FOTO: TRETEKNIKK

NS AB 000 kl1

Vil du ha rette terrassebord med jevn overflate og uten kvisthull, impregnert etter norske regler og kontrollert av uavhengige kontrollører? Da velger du NS-merket 1. sortering impregnerte terrassebord.

Les mer på trefokus.no

KLIKK HER
FOR MER INFO

Se alltid etter **NS**-merket tre når du skal bygge!

KLIKK HER
FOR MER INFO

SALTDALSHUS
ROM FOR TRIVSEL

Satser du på bygging av nye boliger?

Saltdalshus leverer eneboliger og flermannsboliger i elementer produsert i vår moderne fabrikk i Nordland. Vi vokser fort og har behov for flere samarbeidspartnere. Vil du tjene penger på salg og bygging av boliger, kan det være lurt å snakke med oss. Ta kontakt, så får du høre mer om mulighetene i Saltdalshus.

Kontakt kjedeleder Anders Paulsen · tlf 909 31 426 · epost: ap@saltdalshus.no

www.saltdalshus.no

PRODUKTER

- DET STØRSTE INNEN SPIKER SIDEN VARMFORSINKING

Motek lanserer spiker med Diamond Coating til bruk med deres Bostitch-maskiner.

Den spesielle overflatebehandlingen gir en høyere uttrekksverdi og en rask montering uten å måtte bruke lenger innfesting. Det kan ivareta framdriften i byggeprosessen med raskere montering, skriver Motek.

Ekspansjonselementene i Diamond Coating gjør at spikeren «ruller» inn på trefibrene. På denne måten blir færre fibre slitt av og

klemkraften mellom spiker og treverket vedvarer. Komponentene i Diamond Coating

ekspanderer gradvis inne i treverket og gir mer uttrekk, hvilket er med på å styrke bygget.

En av de utførende som har brukt spikeren helt fra begynnelsen og vært med på testing, er formann Tor Helle ved Konsmo Fabrikker.

Bedriften har en stor og allsidig produksjon med omfattende bruk av blant annet Moteks festemidler.

– Det er veldig god spiker. Her har vi prøvd det meste, og bedre feste har jeg ikke sett, sier Helle.

– Den sitter som en skrue og er ikke til å få ut igjen, mener han.

Motek mener at Diamond Coating gjør det mulig å bruke lavere lufttrykk ved innfesting, noe som gjør at du kan skyte flere spiker før kompressoren begynner å gå.

KLIKK LISTENE PÅ Plass

Södra lanserer nå listverk som klikkes sammen, det kan monteres uten spikerhull og dermed uten behov for sparkling og ettermaling. Clicklist som systemet heter, gjør det enklere enn noen gang å montere lister, lover produsenten. Dette er et patentert varemerke som leveres i dørsett, fire ulike vindussett og gulvlistsett.

På bildet presenterer Svein Helge Skogheim produktet på Mestergruppens konferanse for Pål Anders Johnsen og Magne Skaret.

Etasjeskiller med gitterbjelker av tre

Kostnadseffektiv byggemetode med
SINTEF Byggforsk Teknisk Godkjenning.

De produseres av
medlemmer i Norske
Takstolprodusenters
Forening.

www.takstol.com

KLIKK HER
FOR MER INFO

BYGGMESTERFORBUNDETS LANDSMØTE 26.-29. MAI

Det er kort vei mellom opplevelsene i hovedstaden. Vi kjenner alle Vigelandsparken, Holmenkollen, Slottet og Spikersuppa. Men denne gangen vil vi vise fram "nye" Oslo! Byutviklingsprosjekter har både forvandlet gamle nabolag og laget noen nye. De siste årene har byen fått flere moderne landemerker og en ny silhuett av høyhus. Dette ønsker vi å vise deg når vi inviterer til landsmøte i mai. Mellom stillaser og travle heisekraner er Oslos ansikt i stadig endring - det er gøy å gå gatelangs i byen vår for tiden!

PROGRAM

TORSdag 26. MAI

Felles middag på hotellet for de som ankommer på torsdag. Tapasbuffet med et rikholdig utvalg!

FREDag 27. MAI

Offisiell åpning av Landsmøtet med blant annet byrådsleder Raymond Johansen. Leverandørmesse, landsmøte og faglig sekvens. Jonas Gahr Støre kommer for å snakke om et seriøst arbeidsliv og yrkesarbeiderens betydning for verdiskapningen. Trine Dyrstad Pettersen, teknisk sjef i Byggevarerindustriens Forening tar for seg temaet "Hvordan utføre tømmerarbeider med nye og skjerpede energikrav".

Ledsagertur til Ekeberg

Ledsagerne tilbys guidet omvisning i skulpturparken på Ekeberg og lunsj på Ekebergrestauranten.

Middag i Kulturkirken Jakob

Byggmesterforbundet Oslo inviterer til middag i Kulturkirken Jakob i Hausmannsgate. Kirken framstår som en scene uten sidestykke i Oslo, med usedvanlig god akustikk og atmosfære. Det blir middag og dans og kanskje noen overraskelser.

LØRDag 28. MAI

Nye Oslo!

På lørdag skal vi få oppleve litt av Oslos nye arkitektur. Vi spaserer fra hotellet til Operaen hvor vi får et kåseri om Operaen og også en smakebit på Hovedscenens unike akustikk. Deretter blir det foredrag om moderne byplanlegging i regi av Oslo S Utvikling (OSU). OSU bygger ut området OperaKvarteret. Etter foredraget spaserer vi til Sørenga for lunsj på restaurant Cargo.

Festaften

Festmiddag og dans i Bristol Hall avslutter landsmøte-helgen.

SØNDag 29. MAI

Frokost og hjemreise.

Detaljert program er sendt ut på e-post. Se også Medlemsnettlet. Påmeldingsfrist er 22. april!

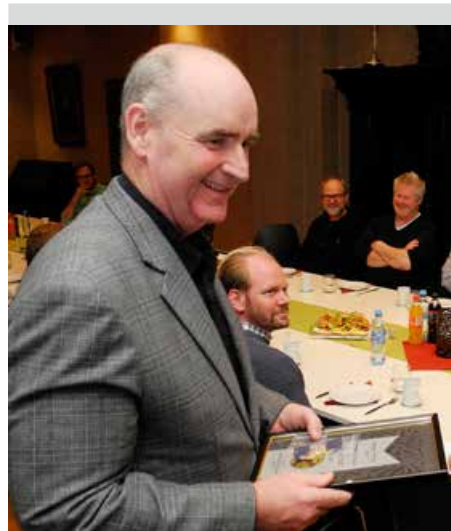
VELKOMMEN!

Støre om yrkesvalg på landsmøtet

OSLO: - Hva må til for å utdanne flere yrkesfagarbeidere?

Det er ett av spørsmålene Arbeiderpartiets leder Jonas Gahr Støre tar opp på fagdagen på Byggmesterforbundets landsmøte i slutten av mai.

Støre skal holde foredrag om «Et seriøst arbeidsliv – yrkesfagarbeidernes betydning for verdiskapningen».

Han får følge av teknisk sjef i Byggevareindustriens forening, Trine Dyrstad Pettersen. Hun holder foredrag om hvordan nye og skjerpede energikrav påvirker tømrerarbeidene.

BNL-sjef Jon Sandnes avrunder fagdagen med å gjennomgå viktige saker som landsforeningen arbeider med.

Kulturkirke og Operaen

Det er Byggmesterforbundet Oslo som er lokal arrangør i år, og de legger opp til at deltakerne skal bli bedre kjent med byen deres. Fredag kveld inviterer de til middag i Kulturkirken Jakob, og lørdag er det besøk i Operaen med foredrag om den og om moderne byplanlegging.

Ledsagerne på landsmøtet får dessuten en omvisning i skulpturparken i Ekebergåsen før lunsjen er dekket i den staselige Ekebergrestauranten.

Arbeiderpartiets leder Jonas Gahr Støre holder foredrag på fagdagen om yrkesfagernes betydning for verdiskapningen.

Messe og møte

Utenom det faglige og sosiale, foregår selve landsmøtet fredag. Mellom programpostene er det også tid til å møte forbundets leverandører på messe i hotellet.

Hederstegn til Åsmund Østvold

OSLO: Styreleder i Byggmesterforbundet, Åsmund Østvold, ble for påske hedret med Byggmesterforbundet Oslos hederstegn.

Pål Øye som leder i lokalforeningens styre, roste Østvold for godt arbeid for lærlinger og innenfor næringspolitikken i en årrekke. Øye trakk særlig fram arbeidet Østvold har nedlagt i store og viktige saker for byggenæringen. Seinst i fjor var han sentral som den eneste bedriftsrepresentanten i byggenæringens arbeid med «Enkelt å være seriøs».

Østvold var nestleder og styreleder i lokalforeningen før han ble valgt inn Byggmesterforbundets styre, og ble styreleder i 2014.

– Åsmund Østvold er fortsatt en god bidragsyter til saklige debatter på våre medlemsmøter, sa Øye.

Nå får de styreplass

OSLO: Kampen om styreplassene i Byggmesterforbundet som startet på fjorårets landsmøte, ender fredelig på kommende landsmøte, om valgkomiteen får det som den vil.

Ved valgene i fjor ble det kampvotering om den siste styreplassen fordi lokalforeningen i Rogaland fremmet benkeforslag på sin styreleder, Thor Steinar Sandvik. Skriftlig avstemning resulterte i at valgkomiteens forslag ble vedtatt, og Rolf Eilerås, Tønsberg, ble valgt.

Dermed var Sandvik satt på venteliste, og nå blir han foreslått som det ene av to nye medlemmer i styret. Det andre medlemmet er Per Ove Sivertsen, Telemark, som har vært første varamedlem det siste året. De to blir foreslått i stedet for Kjell Skog, Tromsø, og Ulf Larsen, Moss, som begge går av for «aldersgrensa», det vil si

Thor Steinar Sandvik, Rogaland, og Per Ove Sivertsen, Telemark, blir foreslått som to nye styremedlemmer.

åtte år i styret.

Valgkomiteen foreslår for øvrig gjenvalg for Åsmund Østvold, Oslo, som leder. Odd Arvid Bjørnstad, Østfold, blir foreslått til første varamedlem.

De tre øvrige i styret er ikke på valg i år. Det gjelder nestleder Bjørn Rune Markhus, Bergen, og styremedlemmene Roy Skorstad, Trondheim og Rolf Eilerås, Tønsberg.

MULIGHETENES VINDU

Moderne forbrukere ønsker ikke bare valgmuligheter – de ønsker mange valgmuligheter. Med H-vinduet plus+ kan du selvsagt velge mellom både størrelser, utforming, farger og sprosseløsninger. I tillegg finnes det ulike glassvarianter med energisparing, solskjerming, sikkerhetsglass, støy-demping og selvrensende glass. Vi tilbyr spesialløsninger for dine behov.

Vedlikeholdsfrie kvalitetsvinduer i vinyl som verken trenger skarpring eller maling. Du sparer både tid og penger!

BRANSJEREGISTERET

TIL KALKULATOREN

Hva er dine planer for 2016?

- Kalkulere smartere
- Innhente priser mer effektivt
- Anvende BIM-metodikk når mulig

Les mer på www.isy.no
stig.solem@norconsult.com | 454 04 650

ISY ByggOffice

Norconsult
Informasjonssystemer

Best på forsikring og garantier for håndverkere!

Byggmesterforsikring

Mange om beinet?

For kun kr 360,- kan du gi dine ansatte et eget abonnement på tidsskriftet **Byggmesteren**. Ring **23 08 75 78**.

Forutsetter et hovedabonnement. Dette koster ordinært kr. 590,-

Har du flyttet?

Husk å gi melding om adresseendring til Byggmesteren!

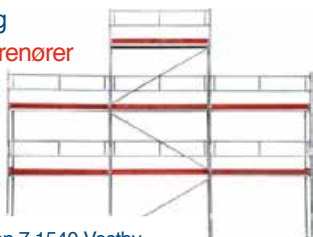
Byggmesteren

Boks 5475 Majorstuen, 0305 Oslo

Tlf: 23 08 75 78 Faks: 23 08 75 50

post@byggmesteren.as

Komponer din egen pakkeløsning
Benyttes av ledende stillasentreprenører
Enkel og fleksibel montering
Robust lettstillas i aluminium
Typegodkjent av Arbeidstilsynet

INSTANT
NORGE AS

Deliveien 7, 1540 Vestby
www.instant.no / post@instant.no / 23 19 11 00

NORSK PRISBOK norskprisbok.no

Nyhet: Android-app

© Jiri Havran

NORDVESTVINDUET
DIN KOMPLETTE VINDUS- OG DØRPRODUSENT

www.nordvestvinduet.no

BYGGMESTERFORBUNDET

MEDLEMSKAP LØNNER SEG!

Telefon: 23 08 75 77 E-post: hei@byggmesterforbundet.no

www.byggmesterforbundet.no

Byggdata • 24 14 66 30 • post@byggdata.no

Kalkulasjon - Raskt • Enkelt • Palitelig

BYGGASSISTENTEN

Brukervennlig
kalkulasjonsprogram
for fagfolk

GEOMETRA

Mengdeberegning
direkte fra PDF

ARCHLinexp

3D
DAK verktøy
på norsk

Annonser i Byggmesteren på nett?

Kontakt Anne-Grethe Krogdahl
på agk@byggmesteren.as
eller 23 08 75 70

Annonsér i Bransjeregisteret!

Ta kontakt med Anne-Grethe Krogdahl
på telefon 23 08 75 70 eller send en e-post til:
agk@byggmesteren.as

Snekkerverksted KJØKKEN - BAD - GARDEROBE SPESIALINNREDNINGER

AUSTVOLL
TRE & DESIGN

Aust Voll Tre & Design

Heigreveien 148, 4312 Sandnes Tlf: 51 66 11 34

E-post: post@austvoll.no www.austvoll.no

Plan- og bygningsloven angår ingen – og oss alle

De politikere som vinner valg i Norge, må ha noenlunde «mainstream» meninger og et tydelig budskap. Saksfeltet må være allment interessant og aktuelt for de fleste. Helse, skole, barnehageplasser, veier og skatt, er viktig for folk flest og derfor gjengangere i det politiske ordskiftet. Det er ikke uten grunn at bygge-regler befinner seg langt fra den politiske dagsordenen. Man skal ikke ha særlig politisk nese for å forstå at den politiker som går til valg med hovedfokus på plan- og bygningsloven, ikke blir valgt.

Kommunal- og moderniseringsdepartementet (KMD) har ansvar for kommune-økonomi og lokalforvaltning. Det er en stor sektor, men departementets sakskurv er også fylt opp av interessefelt som IKT- og forvaltningspolitikk, regional- og distriktspolitikk, statlig arbeidsgiverpolitikk, samer, nasjonale minoriteter og mere til. Man kan miste pusten av mindre, og i tillegg til alt dette har altså KMD ansvaret for plan- og bygningsloven med underliggende forskrifter.

I de årene jeg har arbeidet med byggeregler, har jeg opplevd at det politiske fokus på byggereglene, både fra Stortinget og ansvarlig statsråds side har vært rimelig perifer. Dette uavhengig av Stortingets sammensetning, regjering og hvem som til enhver tid sitter i statsrådsstolen. Selv om bygg og byggkvalitet angår oss alle, er det ikke viktig nok verken hos velgere eller politikere til at det får fokus og oppmerksomhet.

Nettopp oppmerksomhet fikk byggereglene da det fra årsskiftet ble innført et nytt godkjenningssystem. Dette haltet allerede i starten da man fra departementets side oversolgte verdien av ny frivillig sentral godkjenningsordning ved å hevde at denne nå var en garanti for bedre byggkvalitet. Samtidig fjernet man lokal godkjenningsordning og erstattet denne med at foretakene skulle erklære sin kompetanse. Dette uten pålegg om fysisk tilsyn ute på byggeplassene, og isteden en høflig oppfordring til kommunene om at de måtte følge opp. Hvis dette hadde vært malen for oppfølging av myndighetenes lov- og regelverk i

andre sektorer, ville man opplevd et ramaskrik.

Da det nye regelverket ble presentert i desember, var Byggmesterforbundet alene om å uttrykke sin misnøye. Statssekretær Per Willy Amundsen hadde sine ord i behold da han uttalte til Aftenposten at han ikke oppfattet at kritikken fra Byggmesterforbundet var representativ for resten av næringen.

Siden har regelverket blitt utsatt for sterk kritikk fra flere hold, og særlig foranlediget av at kompetansekravene ved søknad om sentral godkjenning nå ble oppfattet som absolutte. Mange foretak opplevde dette som et rent yrkesforbud og kritikken var så sterk at departementet allerede i februar reverserte denne bestemmelsen slik at det midlertidig fram til juli 2018, legges til grunn de kompetansekravene som gjaldt før 1. januar 2016.

Departementet skal ha ros for sin kuvending i denne saken, men de må raskt komme tilbake til et regelverksregime og system for oppfølging av dette som gjenreiser tilliten mellom myndighetene og næringen.

Vinterens heftige debatt rundt byggeregler og rammebetingelser for aktørene i næringen viser klart at tenkningen må endres. Oppsummert handler det om å sikre kompetanse ute der hvor det prosjekteres og utføres. Oppskriften er et tydelig regelverk og tilstrekkelig tilsyn på byggeplassen slik at man er rimelig sikker på at det etterleves og ikke som nå, uten særlig risiko fritt kan misbrukes.

Byggenæringen har ikke stemmerett, men skaper store verdier. Den fortjener å bli behandlet seriøst av myndighetene. ☒

FIAs HJØRNE

AV **FRANK IVAR ANDERSEN**
DAGLIG LEDER
BYGGMESTERFORBUNDET

Statssekretær Per Willy Amundsen kunne helt riktig slå fast at Byggmesterforbundet var alene om å kritisere det nye regelverket. (Foto: P. B. Lotherington)

Pust ut!

Godt
å høre!

SUDOKU 0416

LETT:

	4	6		1		5	2	
5			4	8				
1	3	9	5				8	
	9		1			2	7	
					3		4	5
7		4	8					1
							6	7
4				3	5	9		
	1	2	7	9		4		

© Bulls

VANSKELIG:

7			5	3		2		
		6	9					
		2			8			
4							8	
			8		7	5		
5			6			7		
							2	
2		3					9	7
9			7			4		8

© Bulls

Fyll ut de tomme feltene slik at både de loddrette og vannrette radene, samt hver av boksene med 3 x 3 felter, inneholder alle tallene fra 1 til 9.

LØSNING:

LETT:

C	S	T	R	E	L	Z	I	9
Z	I	6	S	C	9	8	7	P
Z	9	8	1	P	Z	C	S	6
1	6	C	Z	S	9	P	9	Z
S	P	9	C	Z	6	1	8	Z
8	Z	P	9	1	S	6	C	
P	9	Z	9	Z	S	6	C	1
9	C	1	6	9	P	Z	S	
6	Z	S	Z	1	C	9	P	8

VANSKELIG:

9	C	P	9	Z	Z	S	1	8
Z	6	1	S	9	P	C	9	Z
S	Z	9	6	1	C	P	Z	8
6	1	Z	C	P	9	8	Z	S
Z	P	S	Z	6	9	1	C	9
9	8	C	1	S	Z	Z	6	P
P	Z	6	9	9	1	Z	S	C
C	S	9	Z	Z	6	9	P	1
1	9	Z	P	C	S	6	8	Z

En byggmester på Nordvestlandet var graver på kirkegården ved siden av jobben. Ofte ble det seine kvelden før han var ferdig med å gjøre klar en grav til neste dag. En mørk høstkveld kom presten og klokkeren forbi, og de ville spille ham et puss. De kledde seg ut som spøkelser med hvite laken og listet seg bort der byggmesteren drev og gravde. Han så på dem i noen sekunder, før han trakk på skuldrene og fortsatte gravingen.

Presten og klokkeren ble derfor snart lei, og de tuslet mot porten ut fra kirkegården.

Da våknet byggmesteren, og ropte etter dem: – Greit nok at dere kommer opp for å strekke på knoklene, men dere får pinado holde dere innenfor gjerdet!

BYGGMESTEREN

Flere spennende tema i 2016

0516

Vindus- montering/ takvinduer

Å montere takvinduer riktig, er visst ikke så vanskelig – bare man følger anvisningene. Går det galt, kan det resultere i reklamasjoner og omfattende reparasjoner. Vi blir med tømrere som monterer vinduer slik at de holder tett selv i regntunge netter.

MATERIELLFRIST: 29. APRIL

0716

Grunnmurer og grunnmursløsninger

Nye løsninger med EPS-isolasjon og forskaling i ett, gjør sitt inntog i markedet. De gjør det mulig for byggmesteren å bygge grunnmuren selv. Er løsningene så raske og effektive som de ser ut til og blir resultatet like godt som mer tradisjonelle løsninger?

MATERIELLFRIST: 9. AUG.

0916

Bedre isolasjon til nye krav

De siste års stadig strengere krav til redusert varmetap fører som regel til tykkere konstruksjoner og dermed tapte arealer i bygningene. Kjente isolasjonsprodukter forbedres for å begrense dette, og nye kommer til. Hvor gode er de mest ekstreme kvalitetene å jobbe med og hva holder de til over tid?

MATERIELLFRIST: 4. OKTOBER

**NYMALT
NYHET!**

DRYGOLIN-KLEDNING RETT PÅ VEGGEN!

Nå får du Moelven Heftig Kledning med ny og forbedret overflate,
industrielt behandlet med Visir og Drygolin Ultimat.

Det beste fra Moelven og det beste fra Jotun!

+

Spør etter Drygolin-kledning hos din nærmeste byggevareforhandler

www.moelven.no | www.jotun.no/industri

KLIKK HER
FOR MER INFO

MOELVEN®

MinOptimera - en enklere arbeidsdag

Nyhet! Nå kan du lage tilbud til byggherre i MinOptimera! Legg inn beregninger, påslag og informasjon og send fiks ferdig tilbud til kunden.

Vi har også laget et smartere søkefelt så du kan finne varene enda raskere!

Sjekk om varen er på lager og når den kommer

Opprett prosjekter selv og send gutta for å handle

Bestill varer hele døgnet

Se dine priser hele døgnet

All dokumentasjon på ett sted - lag FDV-rapport på 10 minutter

Kalkuler og mengdeberegningene på 1-2-3. Velg blant 48 bygningsdeler.

NYHET!
Lag tilbud raskt og enkelt

Legg inn bilder direkte på prosjektet med MinOptimera Bilder

Ønsker du mer tid på byggeplassen?

Med kontoret rett i lomma har du alltid full oversikt og all dokumentasjon tilgjengelig. MinOptimera er tilgjengelig fra mobil, nettbrett og PC.

Har du ikke MinOptimera? Alt du trenger er en Byggmesteravtale. Les mer på optimera.no eller snakk med din kontaktperson hos oss.

KLIKK HER
FOR MER INFO

/OPTIMERA/

Monter

optimera.no